

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

1943 ČESKOSLOVENSKÁ ARMÁDA NA VÝCHODNÍ FRONTĚ

1943 Czechoslovak Army on the Eastern Front

HOŘÍCÍM POLSKEM DO SOVĚTSKÉ INTERNACE

Po nacistické okupaci v březnu 1939 odešla řada mužů ilegálně do sousedního Polska, kde se začala formovat exilová čs. vojenská skupina v zahraničí. Většina z jejich příslušníků pokračovala do Francie, ale po Hitlerově útoku na Polsko dala polská vláda 3. září 1939 souhlas k vytvoření České a slovenské legie, známé též jako Československý legion. Do té doby probíhalo formování čs. dobrovolníků neoficiálně a například téměř stovka letců již předtím vstoupila do polského letectva. Necelá tisícovka Čechů a Slováků zažila drtivou porážku Polska a dramatický ústup na východ. Jedinou výzbrojí do civilu dosud oblečené jednotky se staly 4 těžké a 12 lehkých kulometů. S těmi bojovali noví legionáři proti německým letounům u Tarnopole a osady Hluboczek Wielki, kde měli i první padlé ve vlastních řadách. Než hlavní skupina legionu stačila ustoupit do Rumunska, dostala se do blízkosti sovětských jednotek, které na základě dohody s Němci zaútočily 17. září 1939 na Polsko z východu. Jednotku zastavily 18. září 1939 sovětské tanky a čs. vojáci byli internováni v Kamenci Podolském.

THROUGH BURNING POLAND TO SOVIET INTERNMENT

After the Nazi occupation in March 1939, a number of men left illegally for neighbouring Poland, where an exiled Czechoslovak military group abroad began to form. Most of its members continued on to France but after Hitler's attack on Poland, the Polish government approved the formation of the Czech and Slovak Legion, also known as the Czechoslovak Legion, on 3 September 1939. Until then, the formation of Czechoslovak volunteers was unofficial and, for example, almost one hundred pilots had already joined the Polish Air Force. Almost one thousand Czechs and Slovaks experienced the crushing defeat of Poland and the dramatic retreat to the east. The only armaments that the civilian units still bore were 4 heavy and 12 light machine guns. The new legionnaires fought with these against German aircraft near Tarnopol and the settlement of Hluboczek Wielki, where they experienced the first casualties in their own ranks. Before the main group of the Legion could retreat to Romania, it came into contact with Soviet units, who, under an agreement with the Germans, attacked Poland from the east on 17 September 1939. The unit was stopped by Soviet tanks on 18 September 1939 and the Czechoslovak soldiers were interned in Kamianets-Podilskyi.

**Okupace Prahy německými nacisty
15. března 1939**

*The occupation of Prague by
German Nazis on 15 March 1939*

**Nástup příslušníků čs. vojenské skupiny
v Krakově. Druhý zleva R. Tesařík,
pozdější hrdina SSSR, vpravo v kravatě
B. Lomský, pozdější náčelník štábu
čs. vojenské jednotky v SSSR.**

*Line-up of members of the Czechoslovak
military group in Krakow. Second from
left R. Tesařík, later a hero of the USSR,
at far right B. Lomský, later chief of staff
of the Czechoslovak military unit
in the USSR.*

**Ústup československého legionu
v září 1939. Na podlaze vagonu je
patrný lehký kulomet BAR. Uprostřed
s ovázanou hlavou Richard Tesařík.**

*The retreat of the Czechoslovak Legion
in September 1939. A BAR light
machine gun can be seen on the floor
of the wagon. Richard Tesařík, in the
middle with a bandaged head.
(FOTO: Otakar Jaroš, sbírka Vladimíra
Remeše)*

Vasil MAKSIMIŠINEC
* 10. 2. 1919 Uhla
† 1945?

Do SSSR uprchl z Maďary okupované Podkarpatské Rusi v březnu 1940, ale byl odeslán do tábora GULAGU. K čs. jednotce v Buzuluku se dostal 26. prosince 1942 a byl zařazen k 3. pěší rotě. V boji u Sokolova byl zajat a Němci ho využili k propagační akci K. H. Franka v Praze, kde ke své škodě pravdivě vypovídal o poměrech ve stalinských lágrech. Po válce byl zatčen, ale zemřel ještě před zavedením trestního řízení.

(Státní archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny)

He fled to the USSR from Hungarian-occupied Subcarpathian Rus in March 1940, but was sent to a GULAG camp. He joined the Czechoslovak unit in Buzuluk on 26 December 1942 and was assigned to the 3rd Infantry Company. He was captured in the battle of Sokolovo and was used by the Germans for promotion of K. H. Frank in Prague, where, to his detriment, he testified truthfully about the conditions in the Stalinist camps. He was arrested after the war but died before the criminal proceedings were introduced.

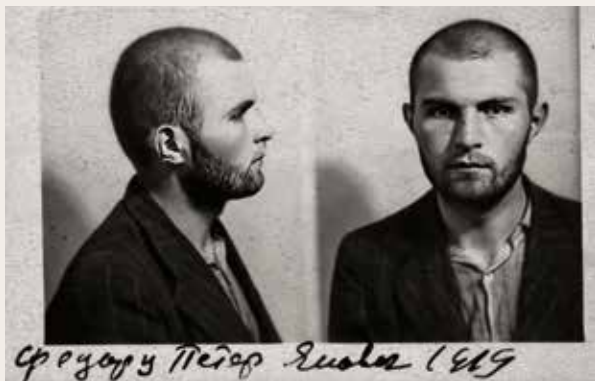

Petr FEDORCO
* 24. 7. 1919 Repejov
† 8. 3. 1943 Sokolovo

Každý z budoucích československých vojáků, kteří prošli peklem stalinských lágrů GULAGU, měl jiný osud v další válečné cestě i v letech míru. Petr Fedorco v srpnu 1940 uprchl před terorem maďarských horthyovců do SSSR, kde však byl za nelegální přechod hranic stalinským režimem poslán do „nápravně-pracovního tábora“ Vorkutskij za polárním kruhem. Po amnestii a příchodu k čs. jednotce v Buzuluku byl jako voják nováček zařazen jako nosič střeliva ke kulometné rotě. Padl první den bojů při obraně Sokolova.

(Státní archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny)

Each of the future Czechoslovak soldiers who went through the hell of Stalin's GULAG system had a different fate in the next war and in the years of peace. Petr Fedorco escaped the terror of the Hungarian Horthy regime to the USSR in August 1940, where he was sent to the Vorkutsky „correctional labour camp“ beyond the Arctic Circle for illegally crossing the border. After Soviet amnesty he joined the Czechoslovak unit in Buzuluk, where he was assigned as a new recruit to a machine gun company as an ammunition carrier. He was killed on the first day of fighting during the defence of Sokolovo.

Ilja MARCIJ

*** 31. 1. 1921 Haňkoviča**

+ 8. 8. 1990

Z tábora GULAGu v Archangelské oblasti se po amnestii dostal k čs. jednotce 1. ledna 1943 a boju u Sokolova se zúčastnil jako úderník 3. pěší roty. V bojích na Dukle v září 1944 byl těžce zraněn. Po válce zůstal v armádě jako důstojník z povolání. Po sovětské okupaci v srpnu 1968 vrátil zpět svá sovětská vyznamenání a vyzval k podobnému kroku i všechny bývalé příslušníky čs. vojenských jednotek v SSSR. Za tyto postoje byl propuštěn z armády. (Státní archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny)

From the GULAG concentration camp in the Archangel region he joined the Czechoslovak unit on 1 January 1943 after the amnesty and took part in the fighting at Sokolovo as a stormtrooper of the 3rd Infantry Company. He was severely wounded in the fighting at Dukla in September 1944. After the war he remained in the army as an enlisted officer. After the Soviet occupation in August 1968, he returned his Soviet decorations and urged all former members of Czechoslovak military units in the USSR to do the same. He was dismissed from the army for these attitudes.

Dimitrij POPJUK

*** 10. 10. 1921 Jasiňa**

+ 3. 7. 2007 Praha

Student reálného gymnázia po útěku do SSSR skončil v táboru GULAG v Archangelské oblasti, u Sokolova bojoval jako střelec protitankové pušky. Později působil u hloubkového průzkumu a v březnu 1945 byl vysazen na Mělnicku partyzánským štábem 4. ukrajinského frontu jako zpravodajský důstojník skupiny „Národní mstitel“. Po válce byl těžce zraněn při autonehodě a do armády se vrátil až v roce 1946. Do výslužby odešel v roce 1976. (Státní archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny)

After escaping to the USSR, this student of secondary school ended up in a GULAG camp in the Arkhangelsk region. After the Soviet amnesty he fought as an anti-tank rifle gunner near Sokolovo. Later he fought in deep reconnaissance unit and in March 1945 he was parachuted to protectorate by the partisan staff of the 4th Ukrainian Front and served as an intelligence officer of the „National Avenger“ group near Melnik. After the war he was seriously injured in a car accident and did not return to the army until 1946. He retired in 1976.

ČESKOSLOVENSKÁ EMIGRACE DO SSSR 1939–1941

Po rozdělení Polska mezi Sovětský svaz, Slovensko a Německo na konci září 1939 se severní hranice Maďarskem okupované Podkarpatské Rusi stala hranicí Sovětského Svazu. Takřka celá mladá generace Rusínů z Podkarpatské Rusi toho využila a před maďarskými okupačními úřady ilegálně odešla do Sovětského svazu, kde doufala v možnost účastnit se boje za obnovení Československa. Mládež tvořila bezmála devadesát procent z celkem více než šesti tisíc uprchlíků, ale do exilu odcházeli lidé všech věkových kategorií, dokonce i celé rodiny s dětmi. Namísto lepších životních podmínek a útočiště před perzekucí byla naprostá většina z uprchlíků zatčena a odsouzena ke třem až patnácti letům nucené práce v koncentračních táborech GULAGu. Více než tisícovka z nich kruté podmínky věznění nepřežila.

Další tisícovka československých občanů se do Sovětského svazu dostala z nacistického koncentračního tábora v Nisku. Do něj směřovaly na podzim 1939 jedny z prvních transportů Židů z Ostravy, Vídně a Horního Slezska. Hitler ovšem poté rozhodl, že tento tábor bude určen pro Židy z Vartské a Západopruské župy. Stávající vězně proto němečtí strážníci pod hrozbou zastřelení donutili překročit hranici do Sovětského svazu. Tam je ovšem také čekaly koncentrační tábory GULAGu.

CZECHOSLOVAK EMIGRATION TO THE USSR BETWEEN 1939 AND 1941

After parts of Poland had been divided among the Soviet Union, Slovakia and Germany at the end of September 1939, the northern border of Hungarian-occupied Ruthenia became the new Soviet Union border. Almost the entire young generation of Rusyns from Ruthenia took advantage of this situation and illegally left for the Soviet Union in the face of the Hungarian occupation authorities, hoping to participate in the struggle for the restoration of Czechoslovakia. Young people made up nearly ninety percent of the more than six thousand refugees; however, people of all ages, even entire families with children, went into exile. Instead of finding better living conditions and refuge from persecution, the vast majority of the refugees was arrested and sentenced to three to fifteen years of forced labour in the GULAG concentration camps. More than one thousand of them did not survive the harsh conditions of imprisonment.

Another thousand Czechoslovak citizens arrived in the Soviet Union from the Nazi concentration camp in Nisko. In the autumn of 1939, one of the first transports of Jews from Ostrava, Vienna, and Upper Silesia headed there. However, Hitler then decided that this camp would be used for Jews from the Wartheland and West Prussia. Therefore, the existing prisoners were forced by German guards to cross the border into the Soviet Union under threat of being shot. In the USSR, their fate was the GULAG concentration camps.

Dne 3. září 1939 zřídil polský prezident Ignacy Mościcki Legion český a slovenský. Nástup jednotky v Malých Bronovicích. Vpravo velitel legionu, podplukovník Ludvík Svoboda.

On 3 September 1939, the Polish President Ignacy Mościcki established the Czech and Slovak Legion. The first location of the unit was a military camp in Bronowice Małe. On the right the commander of the Legion, Lieutenant Colonel Ludvík Svoboda.

Snímek z německého náletu na obec Hluboczek Wielki 14. září 1939. Několika kulometry se protiletadlové obrany účastnil i čs. legion. V této obci padl první příslušník pozemní části legionu, četař aspirant Vítězslav Grünbaum.

A picture from the German air raid on the village of Hluboczek Wielki on 14 September 1939. The Czechoslovak Legion took part in the anti-aircraft defence with its several machine guns. The first member of the Legion's infantry section, Sergeant Aspirant Vítězslav Grünbaum, was killed in this village.

Kresba německého koncentračního tábora Zarzecze v Nisko od jeho bývalého vězně Lea Haase. (Archiv města Ostravy)

A drawing of the German concentration camp Zarzecze in Nisko by its former prisoner Leo Haas.

ARMÁDA BOJUJÍCÍ

Přisaháme při všem, co jest nám svato, a v plné shodě se svým svědomím a přesvědčením, že budeme poslušni presidenta a vlády republiky Československé a všech svých velitelů, presidentem a vládou ustanovených; přísaháme, že budeme bez odmluvy plniti jejich nařízení vždy a všude, i v nebezpečí, bez váhání a odporu, že svých vojsk neopustíme, ale i životy své ochotně dáme na ochranu vlasti a za její svobodu; přísaháme, že budeme druh druhu milovati, k sobě věrně státi, v nebezpečí se neopouštěti, ale až do konce se brániti tak, jak nám káže mužná čest a vědomí povinností občanských. Tak přísaháme!

Přísaha příslušníků československé armády v letech 1919–1939

Morální základy československé armády postavené na legionářských tradicích nezlomil v září 1938 potupný mnichovský diktát ani v březnu 1939 německá okupace zbytku českých zemí. Stále se zapomíná na unikátní fakt: tehdy na čas sice zanikl československý stát – nikoliv však jeho armáda! Selhali četní evropští a českoslovenští politici – nikoliv však vojáci!

AN ARMY FIGHTING

We swear by all that is sacred to us, and in full accord with our conscience and conviction, that we will obey the President and Government of the Czechoslovak Republic and all our commanders appointed by the President and Government; we swear that we will obey their orders at all times and in all places, even in danger, without hesitation or resistance, that we will not abandon our troops, but will willingly give our lives for the protection of our country and its freedom; we swear that we will love one another, stand faithfully by one another, not abandon one another in danger, but defend ourselves to the end, as manly honour and the consciousness of our civic duties command us. So we swear!

The oath of the Czechoslovak Army between 1919 and 1939

The moral foundations of the Czechoslovak Army, built on legionary traditions, were not broken by the disgraceful Munich dictate in September 1938 or by the German occupation of the rest of the Czech lands in March 1939. A unique fact tends to be forgotten: Czechoslovakia ceased to exist for some time but not its army. Numerous European and Czechoslovak politicians failed but not the soldiers!

TÁBORY GULAGU

Systém koncentračních a nápravně-pracovních táborů začal v Sovětském svazu vznikat od roku 1919 a největší rozmach zažil za Stalinovy hrůzovlády. Tábory spravovalo zvláštní oddělení tajné policie a Ministerstva vnitra SSSR, určené pro využití fyzické práce vězňů, nazývané od 30. let Hlavní správa táborů (Glavnoe Upravlenie LAGerej, GULAG). Kromě kriminálníků či recidivistů tvořili velkou část vězňů táborů GULAGu zcela nevinní lidé zavření z nejrůznějších politických důvodů na základě smyšlenek, pouhé národnosti příslušnosti nebo dokonce i bez zjevné příčiny. Političtí vězni v táborech trpěli nejvíce, neboť kromě brutálních podmínek těžké práce a zvláště dozorců byli vystaveni též teroru ze strany kriminálních vězňů. Celkový počet vězňů táborů GULAGu historici odhadují na 15–18 milionů, z nichž nejméně 1,5 milionu pobyt v táborech nepřežilo. Oběťmi sovětských koncentračních táborů nebyly pouze národy SSSR, ale i občané dalších zemí – Čechoslováci, Poláci, Maďaři, Francouzi, Američané a další.

Obrovská síť táborů rozmístěná po celém území SSSR čítala téměř 500 táborových správ, pod něž spadaly desítky až stovky jednotlivých táborů (jejich celkový počet se odhaduje až na 30 000). Otročská práce vězňů byla využívána na těžbu dřeva, práci v dolech či na různých gigantických stavbách (Bělomořský kanál, přehrady, silnice, železniční trati).

GULAG CAMPS

The system of concentration and correctional labour camps began to emerge in the Soviet Union in 1919 and was at its height during Stalin's reign of terror. The camps were administered by a special department of the secret police and the USSR Ministry of the Interior, designed to make use of the physical labour of prisoners, called from the 1930s onwards the Glavnoe Upravlenie LAGerei (The Main Administration of the Camps, abbreviated as GULAG). Apart from criminals and recidivists, a large proportion of the GULAG prisoners were completely innocent people who had been imprisoned for various political reasons, on the basis of fabrications, mere nationality, and even for no apparent reason. The political prisoners in the camps suffered the most because, in addition to the brutal conditions of hard labour and the arbitrariness of the guards, they were also subjected to terror by criminal prisoners. Historians estimate the total number of prisoners in the GULAG camps at 15–18 million, of whom at least 1.5 million did not survive. The victims of the Soviet concentration camps were not only the people of the USSR, but also citizens of other countries – Czechoslovaks, Poles, Hungarians, French, Americans and others.

The vast network of camps spread across the entire territory of the USSR and consisted of almost 500 camp administrations, each containing dozens to hundreds of individual camps (the total number of camps is estimated at up to 30,000). The slave labour of the prisoners was used for logging, working in mines or on various large construction projects (the White Sea–Baltic Canal, dams, roads, railways).

**Jeden z pobočných táborů
Uchtizemlagu obklopený
ropnými věžemi**

*One of the Uchtizemlag
branch camps surrounded
by oil towers*

**Pohled na tranzitní tábor
spadající pod Stavbu 213
Odboru námořních staveb
GULAG v Nachodce nedaleko
Vladivostoku. Odtud odjížděly
transportní lodě na Kolymu.**

*A view of the transit camp
belonging to the Construction
No. 213 of the GULAG Naval
Construction Department at
Nakhodka, near Vladivostok.
From here the transport ships
left for Kolyma.*

**Vstupní brána do
jednoho z táborů
Svezheldorlagu**

*Entrance gate
to one of the
camps of the
Svezheldorlag*

Kácení dřeva patřilo spolu s výkopovými a důlními pracemi, odklizením sněhu a budováním komunikací k nejčastějším úkolům vězňů táborů GULAGu. Na fotce lesní brigáda skládající kmeny na Soloveckých ostrovech.

Cutting wood was one of the most frequent tasks of GULAG prisoners, along with excavation and mining works, snow removal, and building roads. On the photo is the forest brigade cutting logs on the Solovetsky Islands.

Pokládání koleji nedaleko pobočného tábora Sevžerdorlagu č. 4
Laying tracks near the Sevžherdorlag branch camp No. 4

Ženy pracující na stavbě spadající pod tábor Bezymjanlag

Women working on a construction site belonging to the Bezymjanlag camp

76

Opis dopisu Polkarpatských Rusů ze Sorokinského lágera vysl. Fierlingerov
Psán v únoru 1942, přivezi doborovník Schliesinger 1.4.42

180
Českoslov. představiteli,
p. Fierlingerovi.

Pane představiteli, chceme Vaši jasnost uvést o tom, že my příslušníci Československé Republiky ještě do té doby se máme v uzavření v pracovních táborech. Víme, že ještě v červenci 1941 rolní byla uzavřena v Jedina smlouva mezi Československem a SSSR, která byla podepsána synem tatiska Masaryka, Janem Masarykem. V tu dobu každý jezen z nás napsal prosbu o přijnutí do Čs. armády, co nám bylo odmluvno a naše prosby byly nám vráceny nazpět.

Maopínáme se v Sorokinském lágru, kde nás ještě v červnu bylo 300 lidí, teď už nás nemá ani jedna polovina, většina z nás už zemřela. Většinou jsme z Č.R. a Sověti nás počítají jako příslušníky Maarska, protože P.R. v březnu téhož roku byla okupována Maarskem. Po okupaci Maarskem naši P.R. naši všechna mladá generace utekla za hranice a po zajeti Západní Ukrajinou Sověty, měli jsme už možnost utíkat do Sov. Ruska, proto že jsme vsílili, že v Rusku se organizují Čs. legie. V tu dobu Sověti měli nás do vězení a proto, že utíkali jsme z Č.R., započítali nás jako příslušníky Maarska, kterými jsme nikdy nebyli, a nechceme jimi být. Většina z nás vysloužila naši brachou Čs. armádu. Prosíme Vaši jasnost vysvětlit naši velmi těžkou správu, a sovět. představiteli, aby nás nepočítali příslušníky Maarska a aby nám dali možnost vstoupit do naše milé armády, kde bysme mohli spolu se svými bratři bojovat za svobodu svého státu a svého národa. Mění část našich příslušníků ze Slovenska a Moravy vypustili před těmna na svobodu a my tu sedíme a umíráme od hladu.

Pane představiteli vyslyšme že naše Polk.Rus byla takou samou částí Československé republiky jako Slovensko a proto máme se nazývatí přísl. Sniky Čs. republiky. Jsme věrnými četní Čs. národa, a proto chtějí byjsme aspoň ještě jednou vstít soraž do svých rukou, za svobodu našeho národa a naši milého státu. Chceme umírat za vyvolání Československa, slyšumírat o to právy tak důlivě jako naši bratři umírají tu, například kpt. Čs. armády p. Ant. Silný a jiní.

Ještě jednou prosíme Vaši jasnost vyje nat naši správu jak najrychleji a my přelma jsme Vás všelny a čekujeme Vás. Doufáme, že do jara už z nás tu nikoho nebude, ale tu sme se obraní v rukou brátit svůj stát a svoji svobodu.

F. P. pisyl ; Jmenem občanů Českoslov. Republiky
Por. Rudolf Blaton, 4. pl. autorota Olomouc uzavřených v Sroklaagu
podpor. v táh. Herškovic 4. p. pl. 27 Uh. Hradistě - itrofan Ivanas
podpor. v táh. Brusco 4. pl. tálostf. pl. 137 Bickarungelská oblast. Soroklag NKV.
mouc
Dělelrouš. Bataf Rusendak 4. pl. tálostf. boreký pl. 202 Kešmarok
Des. Fil Stefan tálostf. pl. 120 Břeneč Voj. Baljo Michal, jed. pl.
Voj. Tulitko - ikulš, tel. pl. 4 Prasev Karchovo
Voj. Tuch Michal pl. 1. l. Budejovice, a mnoha jiných.

Vojenský historický archív
legie 20000
M. H.

Opis dopisu Rusínů čs. vyslanci v Moskvě Zdeňku Fierlingerovi z 1. dubna 1942 a přehled počtů československých občanů v sovětských věznicích a koncentračních táborech, o kterých měla čs. vojenská mise v SSSR informace k červnu 1942.

A copy of a letter from the Ruthenians to the Czechoslovak envoy in Moscow, Zdeněk Fierlinger, dated 1 April 1942, and a list of the number of Czechoslovak citizens in Soviet prisons and concentration camps of which the Czechoslovak military mission in the USSR was informed as of June 1942.

BUZULUK

Město na řece Samara v západní části Orenburské oblasti v Rusku, ve kterém dnes žije přibližně 86 000 obyvatel. Buzuluk byl založen roku 1736 coby jedna z pevností při expanzi ruského impéria na východ. Po ztrátě významu pevností v regionu se Buzuluk vyvinul v běžné město, kterému tento status dala v roce 1781 v rámci svých reforem carevna Kateřina Veliká. Rychlý rozvoj města zajistilo v roce 1877 dokončení výstavby železnice mezi Orenburgem a Samarou. Díky tomu se ve městě začal silně vyvíjet obchod s obilím. V době ruské občanské války zde

v roce 1918 svedly československé legie vítěznou bitvu s bolševiky a tzv. internacionalisty z řad německých a maďarských válečných zajatců. Patrně nejznámějším rodákem z Buzuluku je sovětský maršál Alexandr Iljič Jegorov, který však byl již v únoru 1939 v rámci stalinských čistek zavražděn ve své cele. Za zmínku stojí i fakt, že 14. září 1954 byla v blízkém okolí města testována jaderná bomba o síle 40 kilotun bez předchozího varování a evakuace civilistů, kteří se kvůli tomu i se svými potomky potýkali dlouho se zdravotními následky.

BUZULUK

A city on the Samara River in the western part of Orenburg Oblast, Russia, with a population of approximately 86,000 today. Buzuluk was founded in 1736 as one of the fortresses during the expansion of the Russian Empire to the east. After the fortresses in the region lost its importance, Buzuluk developed into a regular town and was granted this status in 1781 as part of the reforms implemented by Tsarina Catherine the Great. The rapid development of the town was helped by the completion of the construction of the railway between Orenburg and Samara in 1877. As a result, the grain trade began to develop strongly in the town. In 1918, during the Russian Civil War, the Czechoslovak legions fought a victorious battle against the Bolsheviks and the internationalists made up of German and Hungarian prisoners of war. Probably the most famous native of Buzuluk is Soviet Marshal Alexander Ilyich Yegorov, who was murdered in his cell in February 1939 during Stalin's purges. It is also worth mentioning that on 14 September 1954, a 40 kiloton nuclear bomb was tested in the vicinity of the town without prior warning, and without the civilians, who along with their descendants, struggled for a long time with health consequences, being evacuated.

ORANSKÁ SKUPINA

THE ORANKI GROUP

DŮSTOJNÍCI • OFFICERS

Ladislav Bedřich

Václav Beran

Bohumír Bičičtě

Jaroslav Dočkal

Václav Drnek

Jaroslav Ernest-Zhor

Jaroslav Hladě

František Janda

Vladimír Janko

Otakar Jaroš

Jan Jeník

Rudolf Kellner-Rosický

Jakub Koutný

Václav Kovařík

Jan Kudlič

Jaroslav Lehrer-Lom

Bohumír Lenc-Lomský

Ervín Liebreich-Líbal

Jindřich Macháček

Otakar Richter-Rytíř

František Sedláček

Jan Silbiger-Silný

Antonín Sochor

Miroslav Šmoldas

PODDŮSTOJNÍCI A MUŽSTVO • OTHER RANKS

Bohumil Bartoš

Vladimír Blažek

Antonín Bukový

Josef Buršík

František Chrák

Josef Černý

Vojtěch Černý

Vladimír Domanský

Jaroslav Duda

František Foltýn

Ján Fridrich

Kurt Furcht-Fanta

*Hubert Haushofer-
-Halas*

Václav Heisler-Havlíček

Zbyněk Heruth

Michal Horovský

Josef Churavý

Ladislav Ječmínek

Karel Kománek

Max Kriegel-Král

Karel Krupica

Oldřich Kvapil

Jan Mach

Miroslav Martiš

Jiří Mikulecký

Karel Mucha

Josef Návesník

Jan Nedvídek

František Němec

Hynek Novák

Karel Novotný

Stanislav Odstrčil

František Páleník

Bohumil Polanský

Rajmund Prchala

Alexandr Procházka

František Růžička

Václav Růžička

*Pavel Schmoránek-
-Stárek*

František Šigl

František Slaviček

Ladislav Starosta

Stanislav Stejskal

Osvald Šafařík

Jaroslav Tacheci

Richard Tesařík

Antonín Tichý

František Valenta

Rudolf Vašek

Josef Vávra

Jan Veselý

Jiří Větvíčka

Otto Vítek

Hynek Voráč

František Vrzal

Josef Vyhnaněk

Bohumír Zikmund

Josef Žižala

Ladislav Žmalík

Jaroslav Žůr

SOVĚTSKÉ ZAJETÍ A ČESKOSLOVENSKÁ VOJENSKÁ MISE V SSSR

V polovině října 1939 byli českoslovenští vojáci přesunuti do nevyhovujícího tábora NKVD Olchovce. Situace se nezlepšila ani po dalším přesunu do Jarmolinců. V březnu 1940 se připojila další skupina, ubytovaná do té doby v Českém Kvasilově. Všichni se přesunuli do Oranek, v červnu byli přestěhováni do Bogoljubova a potom Suzdalu. Československé exilové diplomacii se podařilo dosáhnout toho, že internovaní postupně odjížděli ze SSSR transporty na Střední východ. Celkem bylo takto odsunuto 652 osob. Poslední transport odjel 21. května 1941.

Významným orgánem exilového Ministerstva národní obrany v Londýně se stala čs. vojenská mise v Moskvě pod vedením zkušeného vojenského diplomata plukovníka Heliodora Píky. Její první skupina dorazila do Sovětského svazu v dubnu 1941 a tajně zde působila až do přepadení země Německem 22. června 1941. Prvním úkolem mise byla zpravodajská spolupráce se sovětskou stranou. Již 18. července byla podepsána dohoda o obnovení diplomatických styků a vytvoření čs. vojenských jednotek na území SSSR. Další dohoda z 27. září určila za místo organizace československé jednotky město Buzuluk. Když se německá vojska přiblížila k Moskvě, byla čs. vojenská mise začátkem října 1941 evakuována z Moskvy do povolžského města Kujbyševa (Samaru), kam přenesla své sídlo i vláda SSSR a všechny zastupitelské úřady. Mise disponovala rádiovým spojením s Londýnem a čs. expoziturami v Istanbulu, Jeruzalému a Teheránu. Také zbývajících osmdesát osm internovaných vojáků Čs. legionu bylo 11. listopadu 1941 přesunuto ze Suzdalu zpět do Oranek. Tato „Oranská skupina“ se pak stala v únoru 1942 základem čs. vojenské jednotky v Sovětském svazu v Buzuluku.

SOVIET CAPTIVITY AND THE CZECHOSLOVAK MILITARY MISSION IN THE USSR

In mid-October 1939, the Czechoslovak soldiers were moved to the unsuitable NKVD camp Olkhovka. The situation did not improve after another transfer to Yarmolyntsi. In March 1940, another group joined them, which had to then been accommodated in Český Kvasilov. They all moved to Oranki, and in June, they were moved to Bogolyubov, and then Suzdal. Czechoslovak exile diplomacy succeeded in getting the internees permission to leave the USSR gradually by transport to the Middle East. A total of 652 persons were evacuated in this way. The last transport left on 21 May 1941.

The Czechoslovak Military Mission in Moscow under the leadership of the experienced military diplomat Colonel Heliodor Píka became an important body of the exiled Ministry of National Defence in London. Its first group arrived in the Soviet Union in April 1941 and operated there secretly until the German invasion of the country on 22 June 1941. The first task of the mission was sharing intelligence with the Soviets. As early as 18 July 1941, an agreement was signed on the restoration of diplomatic relationships and the creation of Czechoslovak military units within the territory of the USSR. Another agreement of 27 September 1941 designated the town of Buzuluk as the place where the Czechoslovak unit would organise.

When the German troops approached Moscow, the Czechoslovak military mission was evacuated from Moscow to the town of Kuybyshev (Samara) in early October 1941, where the USSR government and all its embassies moved their headquarters. The mission had radio communication with London and the Czechoslovak expositions in Istanbul, Jerusalem and Tehran. Also, the remaining eighty-eight interned soldiers of the Czechoslovak Legion were moved from Suzdal back to Oranki on 11 November 1941. This "Oranki group" then became the basis of the Czechoslovak military unit in the Soviet Union in Buzuluk in February 1942.

ZROD NOVÉ ČESKOSLOVENSKÉ VOJENSKÉ SKUPINY

Podplukovník Ludvík Svoboda odjel do Buzuluku 10. prosince 1941 a převzal první tři ubytovací objekty. V sobotu 17. ledna 1942 sovětský tisk a rozhlas oznámily, že Čechoslováci v Sovětském svazu mají možnost vstoupit do československé jednotky. Největší hodnotu měla tato zpráva pro ty, kteří tehdy živořili ve stalinských lágrech. Ve čtvrtek 5. února přijela do Buzuluku v počtu 88 mužů „Oranská skupina“ coby velitelský a instruktorský kádr pro budování československé vojenské jednotky v SSSR. Dva dny poté začala v Buzuluku pracovat přijímací a odvodní komise. K 10. dubnu 1942 bylo v Buzuluku 624 dobrovolníků, z nichž bylo 295 Čechů (z nich 110 přišlo různými cestami z okupované vlasti, 43 žilo před válkou v polské Volyni a 142 v Sovětském svazu), 286 Židů (z nich se 41 výslovně hlásilo k židovské národnosti, 188 udávalo českou národnost, 40 slovenskou, 6 německou a 11 maďarskou), 21 Slováků, 19 Rusínů a tři Maďaři. Poprvé v historii naší armády byly přijímací a odvodní komisí odváděny i ženy. Jednotka byla vystrojena britskými battledressy a přilbami. Základní vojenský výcvik započal v březnu 1942. Záhy ale musel být na dva týdny přerušen kvůli nutnosti zajistit dříví na otop, zhotovení pryčien pro mužstvo a tyfové epidemii. Brzy po jeho znovuzahájení byly zřízeny kurzy pro odstřelovače, ženisty, zdravotníky a radisty. V polovině dubna začala v Buzuluku působit i poddůstojnická škola a také škola pro důstojníky v záloze.

THE BIRTH OF A NEW CZECHOSLOVAK MILITARY GROUP

Lieutenant Colonel Ludvík Svoboda left for Buzuluk on 10 December 1941 and took over the first three accommodation buildings. On Saturday, 17 January 1942, the Soviet press and radio announced that Czechoslovaks in the Soviet Union had the opportunity to join the Czechoslovak troops. This news was of greatest value to those who were then barely surviving in Stalin's camps. On Thursday, 5 February, the "Oranki Group" arrived in Buzuluk with 88 men as a command and instruction staff to set up a Czechoslovak military unit in the USSR. Two days later the recruitment and conscription committee began its work in Buzuluk. As of 10 April 1942, there were 624 volunteers in Buzuluk, of whom 295 were Czechs (110 of whom had come from the occupied homeland by various routes, 43 had lived in the Polish Volhynia before the war, and 142 in the Soviet Union), 286 Jews (of whom 41 explicitly claimed Jewish nationality, 188 claimed Czech nationality, 40 Slovak, 6 German, and 11 Hungarian), 21 Slovaks, 19 Ruthenians, and 3 Hungarians. For the first time in the history of the Czechoslovak Army, women were also drafted by the enlistment and conscription committee.

The unit was equipped with British battledresses and helmets. Basic military training began in March 1942. However, it soon had to be interrupted for two weeks due to the need to provide firewood, make plank beds for the men and deal with a typhus epidemic. Soon after its restart, courses for snipers, engineers, medics and radio operators were set up. In mid-April, a non-commissioned officers' school also began operating in Buzuluk, as well as a school for reserve officers.

***Nadporučí Miroslav Šmoldas a Jaroslav Löhrrer (krycí jméno Jaroslav Lom)
na práci v internačním táboře v Suzdalu***
*Senior lieutenants Miroslav Šmoldas and Jaroslav Löhrrer (nomme de guerre
Jaroslav Lom) at work in the internment camp in Suzdal*

Vztyčování československé státní vlajky v zajetí v Suzdalu
Raising the Czechoslovak national flag in Soviet POW camp in Suzdal

První čs. dobrovolníci v Buzuluku na počátku roku 1942
First Czechoslovak volunteers in Buzuluk at the beginning of 1942

Plukovník Generálního štábu Heliodor Pika
3. 7. 1897 – 21. 6. 1949

Náčelník československé vojenské mise v SSSR pocházel ze Štítiny u Opavy. Za první světové války zběhl z rakousko-uherské armády a vstoupil do československé brigády v Rusku, odkud v roce 1917 odejel k čs. jednotkám do Francie. Po válce postupně působil jako instruktor vojenské akademie, pobočník náčelníka Hlavního štábu a vojenský přidělenec v Rumunsku a Turecku.

Za druhé světové války se připojil k zahraničnímu odboji a od roku 1941 byl náčelníkem československé vojenské mise v SSSR. Svým úsilím vyprostit krajany z hrůz táborů GULAGu zachránil tisíce lidských životů, ale stal se také nepohodlným svědkem zločinů komunismu.

V roce 1945 byl povýšen do hodnosti divízního generála, po komunistickém převratu v roce 1948 byl zatčen a po zinscenovaném procesu v roce 1949 se stal obětí justiční vraždy.

Na snímku v létě 1942 v Kujbyševě (Samara), kam byla čs. vojenská mise evakuována z Moskvy.

The chief of the Czechoslovak military mission in the USSR came from Štítina near Opava. During the First World War he defected from the Austro-Hungarian army and joined the Czechoslovak brigade in Russia, from where he left in 1917 to join the Czechoslovak troops in France. After the war, he served as an instructor at the military academy, an aide to the Chief of the General Staff and a military attaché in Romania and Turkey.

During the Second World War he joined the foreign resistance and from 1941 he was chief of the Czechoslovak military mission in the USSR. His efforts to rescue his countrymen from the horrors of the GULAG camps saved thousands of lives, but he also became an inconvenient witness to the crimes of Communism.

Promoted to the rank of division general in 1945, he was arrested after the Communist takeover in 1948 and became a victim of judicial murder after a staged trial in 1949.

Pictured in the summer of 1942 in Kuybyshev (Samara), where the Czechoslovak military mission was evacuated from Moscow.

*Otakar Jaroš v železničním vagoně
v SSSR v roce 1940 (FOTO: Autor
neznámý, sbírka Vladimíra Remeše)*
*Otakar Jaroš in a railway car
in USSR in 1940*

OTAKAR JAROŠ

* 1. srpna 1912 Louny

† 8. března 1943 Sokolovo

Syn železničáře, aktivní skaut a sportovec, se po maturitě na elektrotechnické škole během vojenské služby u telegrafního praporu 3 v Trnavě po absolvování školy pro budoucí záložní důstojníky přihlásil na vojenskou akademii, kterou v srpnu 1937 úspěšně ukončil v hodnosti poručíka telegrafního vojska. Po okupaci zbytku Česko-Slovenska krátce pracoval jako úředník na poště v Náchodě, na třetí pokus se v létě 1939 dostal ilegálně do Polska, kde vstoupil do čs. legionu, se kterým se po porážce Polska dostal do sovětské internace. V lednu 1941 byl poslán do Moskvy jako radista a počítalo se s ním pro vysazení v okupované vlasti.

Nakonec se stal záhy po vzniku československé jednotky v Buzuluku velitelem výcvikové 1. roty. Jako zastávce demokratických ideálů Masarykovy republiky těžce nesl intriky komunistů v jednotce. Po odchodu na frontu se stal velitelem obrany Sokolova, kde v boji v hodnosti nadporučíka hrdinsky padl. Jako první cizinec byl in memoriam vyznamenán titulem Hrdina Sovětského svazu.

OTAKAR JAROŠ

* 1 August 1912, Louny

† 8 March 1943, Sokolovo

The son of a railwayman, an active boy scout and athlete, after graduating from an electrical engineering school during his military service with the Third Telegraph Battalion in Trnava, he enrolled at the military academy for future reserve officers. He successfully completed it in August 1937 with the rank of lieutenant in the telegraph corps. After the occupation of the remaining part of Czechoslovakia, he briefly worked as a clerk at the post office in Náchod, and on his third attempt he illegally entered Poland in the summer of 1939, where he joined the Czechoslovak Legion, and was interned by the Soviets after the defeat of Poland. In January 1941, he was sent to Moscow as a radio operator and was tasked with posting in the occupied homeland.

Eventually, soon after the formation of the Czechoslovak unit in Buzuluk, he became commander of the 1st training company. As a supporter of the democratic ideals of Masaryk's republic, he was severely troubled by the intrigues of the communists in the unit. After leaving for the front, he became commander of the defence in Sokolovo, where he was heroically killed in battle with the rank of lieutenant. He was the first foreigner to be awarded the title Hero of the Soviet Union in memoriam.

PEKLO PROTEKTORÁT

Vzor Masarykových legií vedl již záhy po nacistické okupaci českých zemí mnoho vojáků k tomu, aby spontánně i organizovaně opustili okupovanou vlast a hledali příležitost k boji s vírou, že opět v zahraničí vzniknou československé jednotky dobrovolníků jako v letech 1. světové války. Za sebou nechávali okupační temnotu protektorátní reality nekonečných vyhrůžek, zákazů a represí s plakáty o popravách těch, kteří se odmítali pokorit...

THE PROTECTORATE INFERNO

Soon after the Nazi occupation of the Czech lands, the example of Masaryk's legions from the Great War times led many soldiers to leave their occupied homeland spontaneously and in an organized manner, looking for an opportunity to fight with the belief that Czechoslovak volunteer units would be formed abroad again as they had been during the Great War. They were leaving the occupation darkness of the Protectorate reality of endless threats, bans and repression with posters of executions of those who refused to humble themselves...

SOKOLOVO

Ukrajinská obec Соколове (rusky Соколово) leží v Čuhujivském rajónu v Charkovské oblasti. První písemná zmínka o ní pochází z roku 1660. Vesnice, ve které dnes žije asi 1 500 obyvatel, leží na levém břehu řeky Mžy, nad soutokem s Bolšajou Vilovkou. Meandrující koryto vytváří mnoho ramen a bažinatá jezera, např. Koloda, Chvorostanoje a Komarova Jama. Na protějším břehu leží obec Mirgorody, v jehož blízkosti bylo v březnu 1943 při bojích o Charkov velitelství 1. čs. samostatného polního praporu v SSSR. V obci je pomník československých vojáků

a malé muzeum, připomínající události v roce 1943. O jednatřicet let později zde režisér Otakar Vávra natočil v československo-sovětské produkci dvoudílný nákladný válečný velkofilm Sokolovo s Martinem Štěpánkem v hlavní roli nadporučíka Otakara Jaroše. Přestože se film měl využívat především jednoznačně ideologicky mezi mládeží, po odchodu Martina Štěpánka do emigrace v roce 1981 přestal být promítán. V současné době se připravuje rozsáhlá revitalizace muzejní expozice i pietních míst.

SOKOLOVO

The Ukrainian village of Соколове (in Russian Соколово) lies in the Chuhuiivsky district of the Kharkiv region. The first written mention of it dates back to 1660. The village, which today has about 1,500 inhabitants, lies on the left bank of the Mzha River, above the confluence with the Bolshaya Vilovka. The meandering riverbed is formed by many branches and marshy lakes, such as Koloda, Chvorostanoje and Komarova Jama. On the opposite bank lies the village of Mirgorody, near which the headquarters of the 1st Czechoslovak Independent Field Battalion in the USSR was located during the battle of Kharkov in March 1943. There is a monument to Czechoslovak soldiers and a small museum commemorating the events of 1943 in the village. Thirty-one years later, director Otakar Vávra made a two-part, expensive war film here called Sokolovo, starring Martin Štěpánek as Lieutenant Otakar Jaroš in a Czechoslovak-Soviet production. Although the film was intended to be used primarily for explicitly ideological purposes among the youth, it ceased to be screened after Martin Štěpánek's emigration in 1981. Currently, a large-scale revitalisation of the museum exhibition and memorial sites is being prepared.

TŘETÍ BITVA O CHARKOV

V průběhu druhé světové války došlo k celkem čtyřem bitvám o východoukrajinské město Charkov. V průběhu operace Barbarossa Němci Charkov dobyli 20. až 24. října 1941. Druhá bitva o Charkov proběhla 12. až 28. května 1942, kdy se město Rudá armáda neúspěšně pokusila osvobodit. Ke Třetí bitvě o Charkov se začalo schylovat v prvních měsících roku 1943.

Východní fronta byla v zimě 1942–1943 v pohybu. Rudá armáda dokončila v lednu likvidaci Stalingradského kotle a v operaci Saturn postupovala na západ. Němci, kterým hrozilo obklíčení v mnohonásobně větším rozsahu než u Stalingradu, se stahovali z Kavkazu a z Kubáně. Rudá armáda 16. února 1943 dobyla Charkov a postupovala dále na jihovýchod, na Ukrajinu, ve směru na Zápороží. Německý polní maršál Erich von Manstein zahájil 18. února protiútok a 15. března opět Charkov obsadil. Mezi tyto gigantické mlýnské kameny se dostal i československý 1. polní prapor. Definitivně Charkov osvobodila Rudá armáda 23. srpna 1943.

THE THIRD BATTLE OF KHARKOV

During World War II, there were four battles for the eastern Ukrainian city of Kharkov. During Operation Barbarossa, the Germans captured Kharkov in a battle lasting from 20 to 24 October 1941. The second battle of Kharkov took place on 12 to 28 May 1942, when the Red Army unsuccessfully attempted to liberate the city. The third battle of Kharkov started in the early months of 1943.

The Eastern Front was on the move in the winter of 1942–1943. The Red Army completed the destruction of the Stalingrad pocket in January, and advanced westward in Operation Saturn. The Germans, threatened with encirclement on a scale many times greater than at Stalingrad, were withdrawing from the Caucasus and Kuban. The Red Army captured Kharkov on 16 February 1943 and advanced further southeast, into Ukraine, in the direction of Zaporozhye. German Field Marshal Erich von Manstein launched a counterattack on 18 February and retook Kharkov on 15 March. The 1st Czechoslovak Independent Field Battalion was found in between. Kharkiv was finally liberated by the Red Army on 23 August 1943.

Německé tanky skupiny armád Jih při postupu na Charkov
German tanks of Army Group South advancing on Kharkov

Sovětské tanky T-34 v ulicích osvobozeného Charkova 18. února 1943
Soviet T-34 tanks in the streets of liberated Kharkov on 18 February 1943

Snímek z postupu tankové divize SS „Das Reich“ na Charkov na počátku března 1943 zachycuje klimatické podmínky v době boje o Sokolovo.
A picture from the advance of the SS Panzer Division "Das Reich" on Kharkov in early March 1943 shows the climatic conditions at the time of the battle for Sokolovo.

Velitel sovětské 3. tankové armády generálporučík G. S. Rybalko mezi svými tankisty u Charkova v únoru 1943

The commander of the Soviet 3rd Tank Army, Lieutenant General G. S. Rybalko, among his tankers near Kharkov in February 1943

Sovětský postup na Záporoží a německý protiútok v únoru 1943.

Legenda: Sovětské jednotky:

A – armáda

TA – tanková armáda

Německé jednotky:

PzA – tanková armáda

Pz.K. – tankový sbor

SS-PzK – tankový sbor SS

ID – pěší divize

PzD – tanková divize

LSSAH, SS-„Jméno“ – divize SS

GD – divize Grossdeutschland

The Soviet advance on Zaporozhye

and the German counterattack

in February 1943. Legend:

Soviet units:

A – Army

TA – tank army

German units:

PzA – panzer army

Pz.K. – tank corps

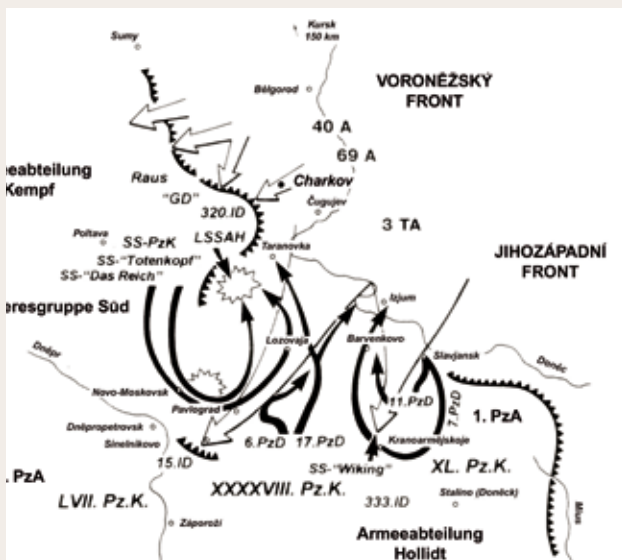
SS-PzK – SS Panzer Corps

ID – Infantry Division

PzD – Panzer Division

LSSAH, SS-„Name“ – SS division

GD – Grossdeutschland Division

ODJEZD NA FRONTU U SOKOLOVA

Přesun 1. čs. samostatného polního praporu v SSSR k frontové linii byl v zimních podmínkách daného regionu extrémní zkouškou fyzických sil i morálky čs. vojáků. Ze stanice Valujky, kde končil jejich přesun z Buzuluk po železniční trati, pochodovala československá jednotka ve dnech od 20. února do 1. března 1943 za nesmírně těžkých povětrnostních podmínek 350 km ve sněhu, mrazu a vánicích denně 10–16 hodin.

Namísto odpočinku byl československý 1. polní prapor již v noci na 2. března 1943 odeslán na záložní obranné postavení na řece Mža jižně od Charkova a podřízen sovětské 25. střelecké divizi. Pravé křídlo praporu v Mirgorodu obsadila 3. rota, levé křídlo v Artuchovce 2. rota a vysunuté postavení uprostřed sestavy, v obci Sokolovo na jižním břehu řeky Mža, obsadila zesílená 1. rota pod velením nadporučíka Otakara Jaroše posílená jednou četou 2. roty.

Vojáci praporu s pomocí místního obyvatelstva kopali zákopy a budovali polní opevnění. První bojový kontakt s Němci postupujícími od jihu prodělali 7. března 1943. Podle dochovaných vzpomínek to pro čs. vojáky mělo zvláště symbolický význam, protože si tak prvním bojem připomněli výročí narození prvního prezidenta ČSR, Tomáše Garrigue Masaryka. Také následující den byl v dějinách prvního československého odboje významný. Ve dnech 8. až 13. března 1918 vybojoval Československý střelecký sbor vítěznou bitvu proti německé armádě u Bachmače, a také toto výročí si Čechoslováci u Sokolova připomínali.

DEPARTURE TO THE FRONT AT SOKOLOVO

The movement of the 1st Czechoslovak Independent Field Battalion in the USSR to the front line was an extreme test of the physical strength and morale of the Czechoslovak soldiers in the winter conditions of the region. From the Valuyki station, where their movement from Buzuluk along the railway line ended, the Czechoslovak unit marched 350 km in snow, frost and blizzards for 10 to 16 hours a day from 20 February to 1 March 1943 under extremely difficult weather conditions.

Instead of resting, the Czechoslovak 1st Field Battalion was sent to a reserve defensive position on the Mzha River, south of Kharkov, and was subordinated to the Soviet 25th Rifle Division during the night of 2 March 1943. The right flank of the battalion at Mirgorod was occupied by the 3rd Company, the left flank at Artyuchovka by the 2nd Company, and the advanced position in the middle of the formation, in the village of Sokolovo on the south bank of the Mzha River, was occupied by a reinforced 1st Company, under the command of Lieutenant Otakar Jaroš, reinforced by one platoon of the 2nd Company.

The soldiers of the battalion, with the help of the local population, dug trenches and built field fortifications. They had their first combat contact with the Germans advancing from the south on 7 March 1943. According to the surviving memories, this was particularly symbolic for the Czechoslovak soldiers, as it was the first battle to commemorate the anniversary of the birth of the first Czechoslovak president, Tomáš Garrigue Masaryk. The following day was also significant in the history of the first Czechoslovak resistance. Between 8 and 13 March 1918, the Czechoslovak Rifle Corps fought a victorious battle against the German army at Bakhmach, and the Czechoslovaks also commemorated this anniversary at Sokolovo.

V Sokolovu byly rozmístěny i oba 45mm protitankové kanony vzor 1937 čs. 1. polního praporu. Ilustrační snímek ze závěrečného cvičení v Buzuluku v lednu 1943.

Model 1937 45mm anti-tank guns of the Czechoslovak 1st Field Battalion were also deployed in Sokolovo. An illustrative photo from the final battle exercise in Buzuluk in January 1943.

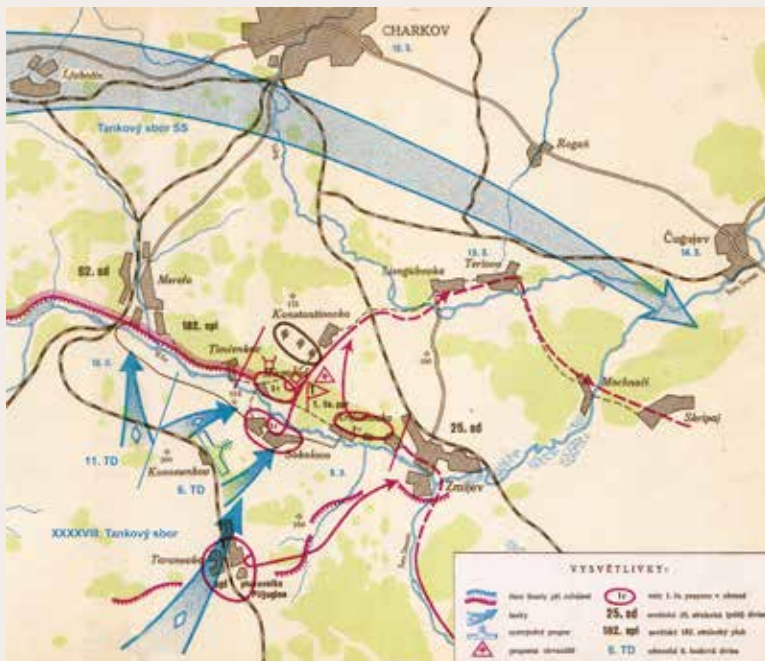
Velitel 1. praporu nadporučík Otakar Jaroš své velitelské stanoviště umístil v Uspenském kostelíku v Sokolovu, v jehož věži si zřídil pozorovatelnu. Snímek budovy z roku 1953.

The commander of the 1st Battalion, Lieutenant Commander Otakar Jaroš, placed his command post in Uspensky Church in Sokolovo, where he set up an observation post in the tower. A photograph of the building from 1953.

Dalším protitankovým prostředkem v Sokolovu byly protitankové pušky PTRD-41. Ilustrační snímek ze závěrečného cvičení v Buzuluk v lednu 1943.

Another anti-tank weapon used in Sokolovo was the PTRD-41 anti-tank rifle. An illustrative photo from the final battle exercise in Buzuluk in January 1943.

Boj o Sokolovo
The Battle of Sokolovo

Německý letecký snímek ze září 1941. Středem snímku protéká řeka Mža, nad ní vpravo je Mirgorod, vlevo Timčenkovo. Domy podél komunikace v pravém dolním rohu snímku již patří k Sokolovu. Snímek samotného Sokolova se bohužel nedochoval.

A German aerial photograph taken in September 1941. The Mzha River flows through the centre of the photograph; above it on the right is Mirgorod, on the left Timchenkovo. The houses along the road in the lower right corner of the photograph are part of Sokolovo. Unfortunately, no such photograph of Sokolovo itself is known.

BOJ O SOKOLOVO

Protivníkem československých vojáků 1. čs. samostatného polního praporu byli němečtí vojáci 6. tankové divize z XXXXVIII. tankového sboru. Dne 7. března se její levé křídlo vysunulo k Sokolovu, zatímco pravé křídlo bylo vázáno bojem v Taranovce. Němečtí vojáci byli posledních několik týdnů téměř nepřetržitě nasazeni v boji a některé jejich roty byly vybity až na pouhých deset až patnáct mužů. Problémy na komunikacích začínalo způsobovat i počínající tání. Dne 8. března divize zahájila systematický útok na Sokolovo. Přibližně ve 14 hodin pronikli první němečtí vojáci I. praporu 114. pluku tankových granátníků a obrněné automobily 6. obrněného průzkumného oddílu do Sokolova, kde narazili na tvrdší odpor Čechoslováků zesílené 1. roty.

Soustředěnému náporu byt' oslabené 6. tankové divize nemohla zesílená 1. rota čelit delší dobu. Přesto obec Němci obsadili až po náročných bojích dům od domu, do kterého nasadili i plamenometné tanky. Nadporučík Otakar Jaroš padl okolo páté hodiny odpolední v centru Sokolova, při kruhové obraně kostela, kde měl velitelské stanoviště a v jehož věži měl pozorovatelnu. Večer a v noci se zbytky čs. obránců Sokolova stáhly na severní břeh Mži. Počátek tání, po kterém se řeka stala od 8. března nepřekonatelnou protitankovou překážkou, uchránil 1. polní prapor od naprostého zničení.

THE BATTLE OF SOKOLOVO

The Czechoslovak soldiers of the First Czechoslovak Independent Field Battalion fought the German soldiers of the 6th Tank Division of XLVIII Panzer Corps. On 7 March, its left wing advanced to Sokolovo, while the right wing was bound by the fight in Taranovka. The German soldiers had been deployed almost continuously in combat for the past several weeks, and some of their companies had been whittled down to only ten to fifteen men. The incipient thaw was also beginning to cause problems on the roads. On 8 March, the division launched a systematic attack on Sokolovo. At approximately 1400 hours, the first German soldiers of the 1st Battalion, 114th Panzer Grenadier Regiment, and armoured vehicles of the 6th Armoured Reconnaissance Troop penetrated Sokolovo, where they encountered stubborn resistance from the Czechoslovaks of the reinforced 1st Company.

The reinforced First Company could not face the concentrated pressure by the weakened 6th Panzer Division for an extended time. Nevertheless, the Germans occupied the village only after heavy house-to-house fighting, in which they also deployed flame-throwing tanks. Lieutenant Commander Otakar Jaroš was killed about 5 p.m. in the centre of Sokolovo, during the circular defence of the church, where he had his command post and in whose tower he had an observation post. In the evening and at night, the remnants of the Czechoslovak defenders of Sokolovo withdrew to the northern bank of the Mzha. The beginning of the thaw, after which the river became an insurmountable anti-tank obstacle starting from 8 March, saved the 1st Field Battalion from total destruction.

Snímek ze závěrečného cvičení 1. polního praporu v Buzuluku v lednu 1943 přibližuje výstroj čs. vojáků v boji o Sokolovo.

A picture from the final exercise of the 1st Field Battalion in Buzuluk in January 1943 shows the equipment of Czechoslovak soldiers in the battle for Sokolovo.

Minometníci československého 1. polního praporu s 82mm minometem vzor 1937. Ilustrační snímek ze závěrečného cvičení v Buzuluku v lednu 1943.

Mortarmen of Czechoslovak 1st Field Battalion with a Model 1937 82mm mortar. An illustrative photo from the final battle exercise in Buzuluk in January 1943.

Do boje o Sokolovo se zapojil také II. prapor 114. pluku tankových granátníků německé 6. tankové divize s přidělenou četou šesti plamenometných tanků Pz Kpfw III (F). Ilustrační snímek

The 2nd battalion of the 114th Panzer Grenadier Regiment of the German 6th Panzer Division with an assigned platoon of six Pz Kpfw III (F) flame-thrower tanks also joined the battle of Sokolovo. An illustrative image

Pod prvním z osmi sovětských tanků, které jely na pomoc obráncům Sokolova, se prolomil led. Ilustrační snímek z března 1943

The ice broke under the first of eight Soviet tanks that went to aid the defenders of Sokolovo. An illustrative image from March 1943

Československý válečný kříž 1939 „In memoriam“

příslušníkem 1. samostatného praporu čs. voj. jednotky v SSSR, kteří hrdinně bojovali a padli v boji u Sokolova charkovské oblasti:

858 Npor. JAROŠ Otakar, velitel 1. roty, ev. č. 018,
Dne 8. března 1943 od 13.30 do 18.30 hod. bránil statečně se svou posádkou Sokolovo proti velké přesile fašistických S.S. Npor. Jaroš provedl v boji neobyčejnou osobní statečnost a hrdinství. Rozhodný a odvážný strážel za sebou své mužstvo. V nejtužší palbě neopouštěl své stanoviště a řídil boj i tehdy, když byl dvakrát raněn. Důležitě řídil boj proti velké přesile po dobu pěti hodin způsobil nepříteli velice ztráty. Na bojišti zůstalo podbito nebo zezpáleno 19 něm. tanků, 400 pobitých německých automotčíků a 6 transportérů. Když se nepřítel zmočnil okraj osady, obsadil npor. Jaroš se zbytky posádky připravenou kruhovou obranu u kostela Sokolovo, kde pobíjel protirájící se něm. automotčíky. Desítky hitlerovců padlo pod ranami automatů Jaroše. Npor. Jaroš padl hrdinně mezi svými statečnými vojáky, zasažen děvkou z kulometu z nejbližšího něm. tanku.

859 npor. KIDLÍK Jan, velitel 8. roty, ev. č. 012.
Jako velitel obrany Aráčuchovka vedl 8.III.1943 noční útok 8. roty na Sokolovo. Vynikal bezpříkladnou statečností a odvahou. V čelo roty pronikl silnou palebnou přehradou nepřítel přes zamrzlou řeku Měa, vnikl do jv. části osady Sokolovo. Dobył se svou rotou 16 opevněných domů, zničil 4 kulom. hrdzka a 3 tanky, pobil se svou rotou několik desítek nepř. automotčíků. Útok roty byl zastaven 13 tanky. Přesto se držel s rotou po 4 hodiny v dobýté jv. části osady Sokolovo. Z osady ustoupil teprve na vyšší rozkaz.

860 npor. LOHRER-LOM Jaroslav, velitel 1. roty, ev. č. 017,
Jako zástupce velitele obrany Sokolovo byl pověřen organizací plánu palby obrany Sokolova. 8.III.1943 řídil boj v jednom z uzlů odporu, na který byl veden hlavně npor nepř. tanků. Když odpor obrany byl drcen přesilou nepř. tanků, npor. Lohrer-Lom dále chladně a rozvážně řídil boj. Nežalako jeho stanoviště padla obsadila PPP, npor. Lohrer-Lom chopil se opuštěné pušky, vyřadil jeden tank, dalším tankem byl rozdrcen.

863 rtm. RUŽIČKA František, vel. čety 1. roty, ev. č. 15.
8.III.1943 jako velitel čety při obraně Sokolova byl poslán zesílit sousední četu, která nesla nejsilnější nápor nepřítelů. V kritickém okamžiku dostal rozkaz přemstít se se svou četou na ohrožené místo, kde zdržel postup nepřítelů a způsobil na velké ztráty. Při boji v osadě padl, když poslední opouštěl hořící dům.

865 rtm. VORÁČ Ryzek, vel. čety 3. roty, ev. č. 46.
Zasažen při vyvrcholání boje o Sokolovo 8.III.1943. Když se už nepřítel proval do centra Sokolova, rtm. Voráč dobře organizovaným protitlakovým zdržel se svou četou nápor nepřítelů večerní hlavy ulicí a pobil několik desítek nepřátel. Svým nachrženým odporům umožnil oděsn raněných, strážel tlak nepřítelů na úsek své čety. Padl při novém zesíleném útoku nepřítelů.

*Výňatky ze Sborníku důvěrných výnosů a nařízeních cítemi vyznamenání za boj u Sokolova
Excerpts from the Compendium of Confidential Orders and Regulations with citations of decorations for the battle of Sokolovo*

*Německá pěchota v boji o osadu v zimě. Ilustrační snímek
German infantry fighting for a settlement in winter. An illustrative image*

STAŽENÍ OD SOKOLOVA

Ještě 9. března na Sokolovo zaútočily 2. a 3. rota, ovšem proti několikanásobné německé převaze neměly šanci a musely ustoupit za Mžu. O osudu bitvy však už bylo rozhodnuto. Několik kilometrů dále na západ získal Tankový sbor SS přechody přes Mžu a 14. března vstoupil do Charkova. Němečtí vojáci v charkovské vojenské nemocnici zastřelili 400 těžce zraněných vojáků Rudé armády a 10 vojáků čs. armády. Dalších více než 300 těžce raněných vojáků Rudé armády Němci upálili zaživa.

Československý 1. polní prapor musel před hrozícím obklíčením 13. března ustoupit do týlu, za řeku Severní Doněc. Velitelství praporu dokázalo udržet jednotku v obtížných podmínkách pohromadě a zabránit panice. Přestože německé tanky odřízly předpokládanou ústupovou cestu, dokázal 1. polní prapor spořádaně ustoupit do konce března do obce Veseloje, kde byl umístěn k nutnému odpočinku po bojovém nasazení.

WITHDRAWAL FROM SOKOLOVO

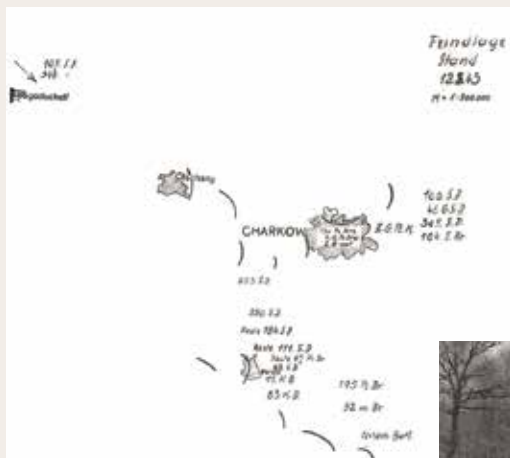
On 9 March, Sokolovo was attacked by the Second and Third Companies; however, they did not stand a chance against several times greater German superiority, and had to retreat behind the Mzha. However, the fate of the battle had been decided. A few kilometres further west, the SS Panzer Corps gained the Mzha crossings and entered Kharkov on 14 March. German soldiers in the Kharkov military hospital shot 400 seriously wounded Red Army soldiers and 10 Czechoslovak soldiers. The Germans burned alive more than 300 other seriously wounded Red Army soldiers.

The Czechoslovak 1st Field Battalion had to retreat to the rear, behind the North Donets River, before the threat of encirclement on 13 March. The battalion command managed to keep the unit together under these difficult conditions and prevent panic. Although German tanks cut off the anticipated retreat route, the 1st Field Battalion was able to retreat in an orderly manner by the end of March to the village of Veseloje, where it remained to enjoy some essential rest after the combat deployment.

Další útoky čs. vojáků přes zamrzlou Mžu odrazila německá přesila. Ilustrační snímek ze závěrečného cvičení v Buzuluku v lednu 1943.

Further attacks by Czechoslovak soldiers across the frozen Mzha were repelled by German superior numbers. An illustrative photo from the final battle exercise in Buzuluk in January 1943.

Přehled nepřátelských jednotek v prostoru Charkova ke 12. březnu 1943 vypracovaný zpravodajským oddělením štábu německé 11. tankové divize. Vpravo dole „český praporek“.

An overview of enemy units in the Kharkov area as of 12 March 1943, prepared by the intelligence department of the German 11th Panzer Division headquarters. On the bottom right "Czech Battalion".

Jednotky Tankového sboru SS vstupují do dobytého Charkova.

SS Panzer Corps units enter captured Kharkov.

Sovětská vojska v boji v centru Charkova

Soviet soldiers in battle in the centre of Kharkov

Německý letecký snímek centra Charkova. V pásu zeleně v levém horním rohu snímku se nacházejí budovy vojenské nemocnice, kde esesáci v březnu 1943 zavraždili stovky zajatých pacientů včetně deseti Čechoslováků.

A German aerial view of the centre of Kharkiv. The buildings of the military hospital where the SS murdered hundreds of captured patients, including ten Czechoslovaks, in March 1943, are located in the strip of green in the upper left corner of the image.

ZAJATCI OD SOKOLOVA V PROTEKTORÁTU

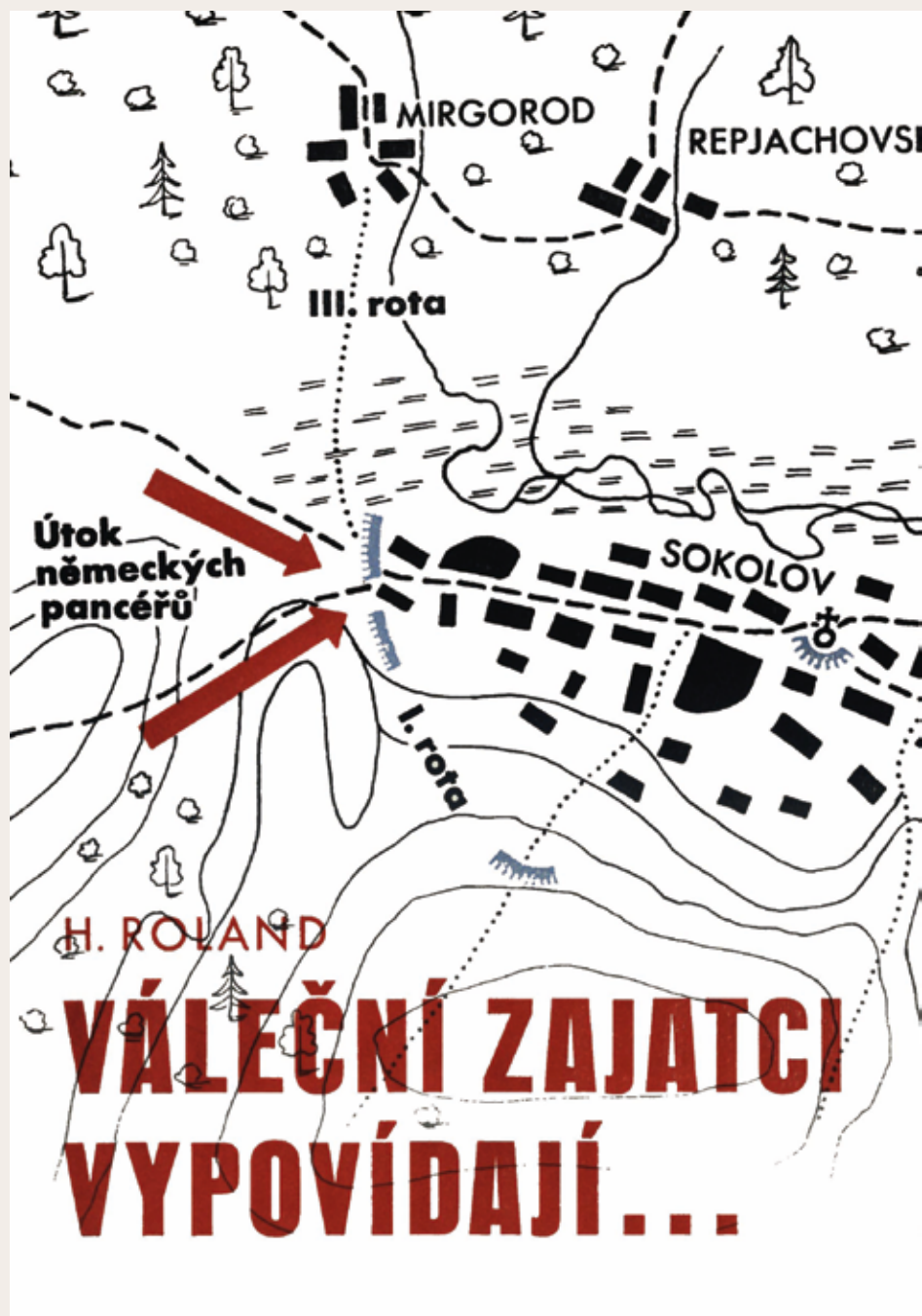
V boji u Sokolova padlo do rukou nacistů kolem dvaceti, převážně zraněných, československých vojáků. Zajatci židovského původu byli povražděni, další odvezeni do koncentračních táborů. Pět mužů se nechalo ve snaze zachránit si život přesvědčit nacisty, aby se v protektorátu v režii K. H. Franka zúčastnili v Praze 30. září a 2. října 1943 tiskové konference. Dne 12. října 1943 se potom zajatci setkali se „zástupci pracujících“, kterým zodpovídali dotazy o poměrech v SSSR. Jejich opakem byl voják Josef Spáčil, který padl do zajetí těžce zraněný, ale na podzim roku 1943 se mu podařilo uprchnout ze zajetí a vrátit se k čs. jednotce. Tento hrdina bohužel padl v bojích na Slovensku v březnu 1945.

Nacisté se snažili pěti ochotných zajatců maximálně využít, a vydali proto propagandistickou publikaci H. Rolanda „Váleční zajatci vypovídají“, ve které se snažili diskreditovat 1. čs. samostatný polní prapor jako „židobolševickou“ legii cynického Edvarda Beneše. Česká veřejnost si však rychle poslechem zakázaného rozhlasového vysílání z Londýna a Moskvy vytvořila zcela jiný obraz o jednotkách československé zahraniční armády...

PRISONERS FROM THE BATTLE OF SOKOLOVO IN THE PROTECTORATE

In the battle of Sokolovo, around twenty Czechoslovak soldiers, mostly wounded, were taken captive by the Nazis. All Jewish prisoners were killed, while others were taken to concentration camps. In an attempt to save their own lives, five men were persuaded by the Nazis to attend Protectorate press conferences in Prague on 30 September and 2 October 1943. Then, on 12 October 1943, the prisoners met with “representatives of the workers”, to whom they answered questions about conditions in the USSR. Their antithesis was Private Josef Spáčil, who was severely wounded when he was taken captive, but he managed to escape and return to his Czechoslovak unit in the autumn of 1943. Unfortunately, he was killed in a battle in Slovakia in March 1945.

The Nazis tried to make the most of the five willing prisoners of war, so they issued propaganda publication by H. Roland entitled Prisoners of War Speak Out (Váleční zajatci vypovídají), in which they tried to discredit the 1st Czechoslovak Independent Field Battalion as the “Jewish-Bolshevik” legion of the cynical Edvard Benes. However, the Czech public quickly formed a completely different opinion of the Czechoslovak foreign army by listening to banned radio broadcasts from London and Moscow.

Zleva: Vasil Maksimišinec, Imrich Kuric a Karel Egger (zavražděný později v koncentračním táboře) hovoří 30. září 1943 v Praze s novináři.

From the left: Vasil Maksimišinec, Imrich Kuric and Karel Egger (later murdered in a concentration camp) talk to journalists in Prague on 30 September 1943.

V protektorátní publikaci se psalo i o snajperce „krásné Marii“, která neváhala zabít německé vojáky a byla za to chválena londýnským rozhlasem. Tvář Marie Ljalkové však mohli zvědaví Češi poznat až po porážce nacistů...

The Protectorate publication also mentioned sniper "Beautiful Mary", who did not hesitate to kill German soldiers and was praised for it by London radio. However, it was only after the defeat of the Nazis that curious Czechs could recognize the face of Marie Ljalkova.

Jiří Šmolík v německé uniformě 30. září 1943 během rozhovoru s protektorátními novináři
Jiri Šmolík wearing a German uniform on 30 September 1943 during an interview with Protectorate journalists

Vybraný protektorátní občan pan Zedník ze Želenice u Slaného v rozhovoru s Jiřím Šmolíkem
Selected Protectorate citizen Zedník from Želenice u Slaného talking to Jiří Šmolík

870 des. ŠMOLÍK Jiří, radiotelegrafista, ev.č.611.
 Jako radiotelegrafista nacházel se po celou dobu bitvy o Sokolovo se svou radiostanicí na prudce ostřelované věži kostela. Když nepřátelské tanky pronikly již vesnicí a kostel byl obklíčen, des. Šmolík, nehledě na prudkou palbu, stále setrval u své radiostanice a podával důležité zprávy velitelství. Hlášení des. Šmolíka byla zachycována ještě když celá vesnice byla zapálena nepř. tanky. Des. Šmolík padl úplně obklíčen, zabit výstřel z kanonu tanku.

Jiří Šmolík byl dlouho považován za mrtvého a byl in memoriam vyznamenán i Československým válečným křížem 1939 a sovětským Řádem rudého praporu.
Jiří Šmolík was considered dead for a long time and was in memoriam awarded the Czechoslovak War Cross 1939 and the Soviet Order of the Red Banner Medal.

LUDVÍK SVOBODA

* 25. listopadu 1895 Hroznatín, okr. Třebíč

+ 20. září 1979 Praha

Bývalý příslušník čs. legií v Rusku, účastník bitvy u Zborova i bojů s bolševiky se do vlasti vrátil v hodnosti kapitána. V roce 1921 se rozhodl pro kariéru důstojníka z povolání. V kritickém roce 1938 působil v hodnosti podplukovníka u pěšího pluku 3 „Jana Žižky z Trocnova“ v Kroměříži, kde se po okupaci českých zemí nacisty podílel na budování Obrany národa. Již v červnu 1939 však musel odejít ilegálně do Polska a po jeho porážce měl zásadní podíl na výstavbě a výcviku čs. vojenských jednotek v SSSR od polního praporu až po 1. čs. armádní sbor, v jehož čele stál od září 1944. V letech 1945–1950 zastával funkci ministra národní obrany. V únoru 1948 nepodal demisi a svým rozkazem neutralizoval armádu. V roce 1952 byl zatčen a obviněn ze sabotáže výstavby čs. armády podle sovětského vzoru, ale na nátlak sovětských vojenských míst byl v roce 1954 ustanoven náčelníkem Vojenské akademie Klementa Gottwalda v Praze. V roce 1959 odešel do výslužby a ve Vojenském historickém ústavu se věnoval psaní pamětí. V letech 1968–1975 byl prezidentem ČSSR.

LUDVÍK SVOBODA

* 25 November 1895 Hroznatín, the district of Třebíč

+ 20 September 1979 Prague

A former member of the Czechoslovak legions in Russia, a participant in the Battle of Zborov and battles with the Bolsheviks, he returned to his homeland with the rank of captain. In 1921, he decided to pursue a career as a professional officer. In the critical year of 1938, he served as a lieutenant colonel in the 3rd Infantry Regiment "Jan Žižka of Trocnov" in Kroměříž, where he participated in the building of the illegal Defence of the Nation after the occupation of the Czech lands by the Nazis. However, in June 1939, he had to leave illegally for Poland, and after its defeat he played a major role in the construction and training of Czechoslovak military units in the USSR from a field battalion to the 1st Czechoslovak Army Corps, which he headed from September 1944. Between 1945 and 1950, he served as Minister of National Defence. He did not resign in February 1948, and he ordered the army's neutrality, which allowed the Communist coup d'état. In 1952, he was arrested and accused of sabotaging the construction of the Czechoslovak state. However, under pressure from Soviet military posts, he was appointed head of the Klement Gottwald Military Academy in Prague in 1954. He retired in 1959 and devoted himself to writing his memoirs at the Military History Institute. From 1968 to 1975, he was President of the Czechoslovak Socialist Republic.

KYJEV

V hlavním městě Ukrajiny na řece Dněpr na ploše 827 km² v roce 2022 žilo přes 2,95 milionu obyvatel. První osídlení území dnešního Kyjeva pochází z přelomu 5. a 6. století. V 9. století se už Kyjev stal centrem oblasti, které bylo ve styku s Byzantskou říší. Na konci 10. století, kdy kníže Vladimír I. přijal křesťanství, dochází k dalšímu rozvoji Kyjeva. Od 12. století však Kyjev začal ztrácet svůj původní význam. Roku 1240 město zpusťošila mongolská vojska chána Bátúa a zničila zde mnoho architektonických i písemných památek. Po kozáckých povstáních v polovině

17. století se Kyjev dostal pod ruskou nadvládu. V srpnu 1914 zde vznikl zárodek československých legií Česká družina a v létě 1917 po bitvě u Zborova se v Kyjevě na několik měsíců usídlil profesor T. G. Masaryk, aby jako předseda Československé národní rady na Rusi osobně budoval československé legionářské vojsko a byl blíže k frontové linii východní fronty první světové války.

Za druhé světové války dobyli Němci město Kyjev v operaci Barbarossa 19. září 1941 po katastrofální porážce sovětských vojsk. Záhy se v dobytém městě dopustili četných válečných zločinů, kdy například 29.–30. září 1941 jednotky SS v rokli Babi Jar na severozápadním okraji města povraždily přes 33 000 kyjevských Židů.

KYIV

In 2022, over 2.95 million people lived in the capital of Ukraine on the Dnieper River on an area of 827 km². The first settlement on the territory of today's Kiev dates back to the end of the 5th and beginning of the 6th centuries. By the 9th century, Kiev had already become the centre of the area, which was in contact with the Byzantine Empire. At the end of the 10th century, when Prince Vladimir I accepted Christianity, Kiev further developed. However, from the 12th century, Kiev began to lose its original importance. In 1240, the city was devastated by the Mongol army of Khan Batu, who destroyed many architectural and written monuments. After the Cossack uprisings in the mid-17th century, Kiev came under Russian rule. In August 1914, the Czechoslovak legion Czech Druzhina was founded there, and in the summer of 1917, after the Battle of Zborov, Professor T. G. Masaryk settled in Kiev for a few months to personally build up the Czechoslovak legionary army as chairman of the Czechoslovak National Council in Russia, in order to be closer to the front line of the Eastern Front of the First World War.

During World War II, the Germans captured the city of Kiev in Operation Barbarossa on 19 September 1941 after the catastrophic defeat of Soviet troops. They soon committed numerous war crimes in the captured city. For example, on 29 and 30 September 1941, SS troops murdered over 33,000 Kiev Jews in the Babi Yar ravine on the northwestern outskirts of the city.

Svěcení praporu České družiny při slavnostní přísaze jejich dobrovolníků na Sofijském náměstí v Kyjevě 28. září (11. října) 1914

The consecration of the Czech Druzhina colours during the oath-taking ceremony of its volunteers on Sofia Square in Kiev on 28 September (11 October) 1914

Československá vojska pochodují přes Chreščatyk a Evropské náměstí v Kyjevě na levý břeh Dněpru, při evakuaci Ukrajiny před německým postupem na přelomu února a března 1918.
Czechoslovak troops marching through Khreshchatyk and Europe Square, Kiev, to the left bank of the Dnieper River, during the evacuation of Ukraine from the German advance in late February/March 1918.

Antonín Sochor, Josef Buršík a Richard Tesařík, dekorováni za své výkony v bojích při osvobození Kyjeva v roce 1943 Zlatou hvězdou hrdiny SSSR

Antonín Sochor, Josef Buršík and Richard Tesařík, decorated for their achievements in the fighting during the liberation of Kiev in 1943 with the Gold Star of the Hero of the USSR

VÝSTAVBA BRIGÁDY

Československý 1. samostatný polní prapor se po bojích u Sokolova přesunul 9. května 1943 do Novochoopersku. Díky aktivitě náčelníka čs. vojenské mise v Moskvě plukovníka Heliodora Píky se podařilo dosáhnout propuštění 2 700 Rusínů ze sovětských koncentračních táborů, kteří se přihlásili k československé jednotce. Pro špatný zdravotní stav po prodělaných útrapách byli zařazeni nejprve k záložním jednotkám. Na počátku roku 1943 v Buzuluku měl 1. československý samostatný polní prapor v SSSR 969 vojáků, z toho 256 Rusínů, zatímco záložní pluk a rezervní rota měly v téže době 1 969 vojáků, z toho 1 411 Rusínů.

Po doplnění nově vycvičenými vojáky byl čs. 1. polní prapor 12. června 1943 v Novochoopersku reorganizován na 1. čs. samostatnou brigádu v SSSR. Brigáda měla 3 517 mužů a žen organizovaných do dvou pěších a jednoho tankového praporu, dvou dělostřeleckých oddílů a dalších menších, například protitankových, ženijních či spojovacích jednotek. Prezident republiky Edvard Beneš ustanovil 18. června 1943 velitelem Čs. vojenské jednotky v SSSR plukovníka Jana Kratochvíla, který zároveň převzal velení záložního pluku. Dne 12. září 1943 slavnostně složili nováčci přísahu. V brigádě k 30. říjnu 1943 sloužilo 3 548 vojáků, z toho 2 210 Rusínů.

THE DEVELOPMENT OF A BRIGADE

After the battle of Sokolovo, the Czechoslovak 1st Independent Field Battalion moved to Novochoopersk on 9 May 1943. Thanks to the activity of the chief of the Czechoslovak military mission in Moscow, Colonel Heliodor Píka, 2,700 Rusyns who had signed up for the Czechoslovak unit were released from Soviet concentration camps. Because of their poor health after what they had suffered, they were first assigned to reserve units. At the beginning of 1943 in Buzuluk, the 1st Czechoslovak Independent Field Battalion in the USSR had 969 soldiers, of whom 256 were Rusyns, while the reserve regiment and reserve company had 1,969 soldiers at the same time, of whom 1,411 were Rusyns.

After replenishment with newly trained soldiers, on 12 June 1943, the 1st Czechoslovak Field Battalion was reorganized into the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR in Novochoopersk. The brigade consisted of 3,517 men and women, organized into two infantry and one tank battalions, two artillery detachments, and other smaller units such as anti-tank, engineer, and signal units. On 18 June 1943, President Edvard Beneš appointed Colonel Jan Kratochvíl commander of the whole Czechoslovak military unit in the USSR, who also took command of the reserve regiment. On 12 September 1943, the new members of the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR were sworn in. On 30 October 1943, the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the Soviet Union included 2,210 Rusyns out of 3,548 soldiers.

Plukovník pěchoty
Jan Mikuláš Kratochvíl
11. 1. 1889 – 15. 3. 1975

Jan Kratochvíl pocházel z Horní Radechové na Náchodsku. V první světové válce byl již v roce 1914 jako rakousko-uherský voják zajat. V zajetí v Rusku vstoupil do čs. legií. Do vlasti se vrátil v roce 1920. Poté působil v mnoha velitelských funkcích.

Po německé okupaci se zapojil do vojenského odboje v rámci Obrany národa a v červnu 1939 odešel na výzvu generála Ingra přes Polsko do Francie. Ve Francii velel pěšímu pluku 1 v bojích na Marně a Loiře v roce 1940. Po porážce Francie odjel do Británie, kde působil na MNO. Jeho ženu ve vlasti v roce 1942 zatklo gestapo a ještě téhož roku byla zavražděna v Osvětimi. Dne 15. 1. 1943 byl ustanoven velitelem čs. samostatné brigády ve Velké Británii, ale již v březnu téhož roku byl vyslán do SSSR.

V červenci 1943 byl povýšen na brigádního generála. Osobně se zúčastnil osvobození Kyjeva v bojové linii. V květnu 1944 byl jmenován velitelem 1. čs. armádního sboru v SSSR, ale této funkce byl neoprávněně zbaven poté, co na něj sovětské velení svalilo vlastní odpovědnost za zpravočajsky i strategicky zpackanou karpatsko-dukelskou operaci. Ve funkci byl nahrazen generálem Ludvíkem Svobodou, který nebránil podřízení Čs. jednotky v SSSR sovětským zájmům. Po válce byl povýšen do hodnosti divizního generála, ale pro zhoršený zdravotní stav byl záhy penzionován.

Jan Kratochvíl came from Horní Radechová in the Náchod region. He was captured in the First World War in 1914 as an Austro-Hungarian soldier. In captivity in Russia he joined the Czechoslovak Legion. He returned to his homeland in 1920. After that he served in many command positions.

After the German occupation, he joined the military resistance and in June 1939, at the invitation of General Inger, he left for France via Poland. In France he commanded the 1st Infantry Regiment in the battles on the Marne and Loire in 1940. After the defeat of France, he went to Britain, where he served in the Czechoslovak ministerium of defence. His wife at home was arrested by the Gestapo in 1942 and murdered in Auschwitz the same year. On 15 January 1943 he was appointed commander of the Czechoslovak Independent Brigade in Great Britain, but in March of the same year he was sent to the USSR. In July 1943 he was promoted to brigadier general. He personally participated in the liberation of Kiev in the battle line. In May 1944 he was appointed commander of the 1st Czechoslovak Army Corps in USSR. However, he was unjustly relieved of this post after the Soviet command blamed him for the intelligence and strategic failure of the Carpatho-Dukla operation. He was replaced by General Ludvík Svoboda, who did not resist the subordination of the Czechoslovak military unit in the USSR to Soviet interests. After the war he was promoted to the rank of division general, but due to his deteriorating health he was soon retired.

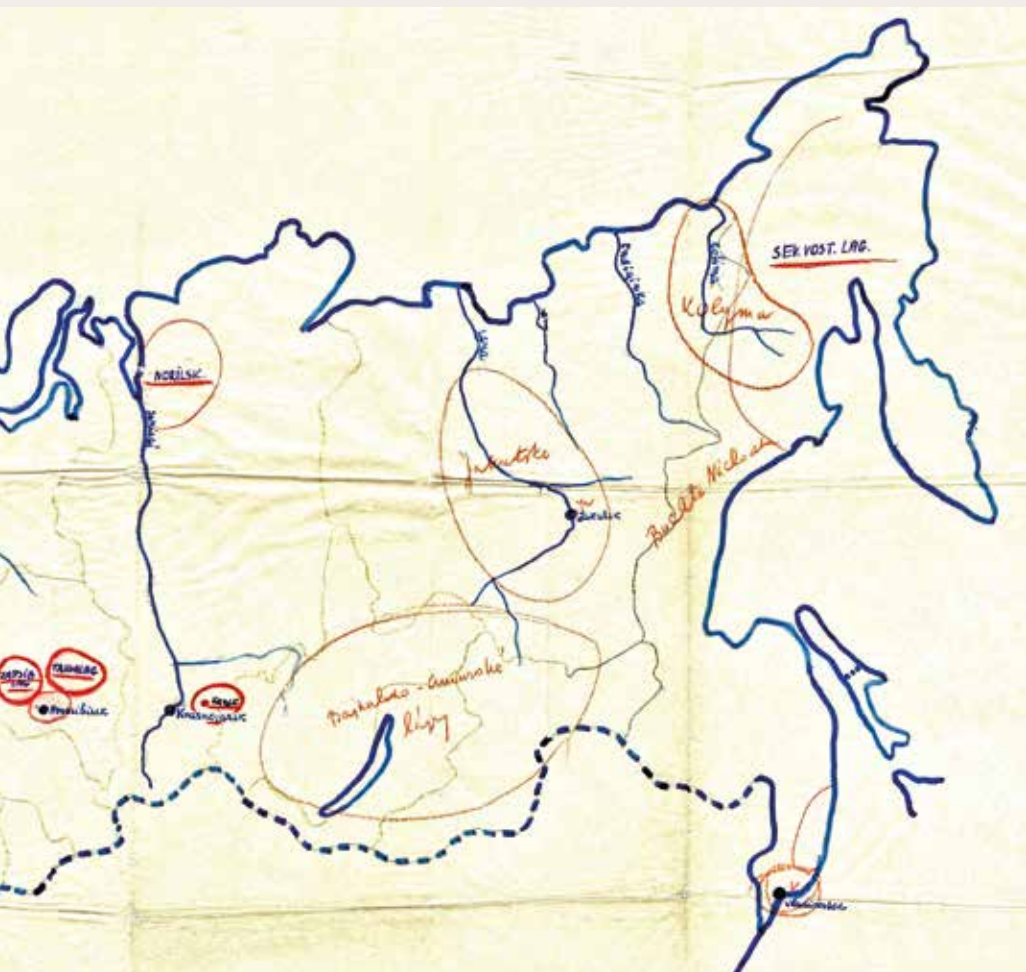

**Jedna z map táborů
GULAGu, které vznikly
u československé
vojenské mise v SSSR.
Ta na základě výpovědí
vězňů propuštěných do
Buzuluku dokumentovala
síť táborů a evidovala počty
internovaných krajanů.
One of the maps of the
GULAG camps created by
the Czechoslovak Military
Mission in the USSR. Based
on testimonies of prisoners
released to Buzuluk, it
documented the network
of camps and recorded the
number of Czechoslovak
citizens interned.**

**Finanční sbírka
mezi vojáky
1. československého
samostatného polního
praporu v SSSR vynesla
dostatečné prostředky
na nákup tanku T-34,
pojmenovaného LIDICE.
A financial gathering among
the soldiers of the 1st
Czechoslovak Independent
Field Battalion in the USSR
raised enough funds to
purchase a T-34 tank,
named LIDICE.**

Dne 12. září 1943 slavnostně složili přísahu noví příslušníci 1. československé samostatné brigády v SSSR. Na snímku přísaha průzkumníků.

On 12 September 1943, the new members of the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR were sworn in. Pictured is the oath of the reconnaissance troops.

OFENZÍVA NA LEVOBŘEŽNÍ UKRAJINĚ

Situace na východní frontě se mezi březnem a listopadem 1943 zásadně změnila. V červenci a srpnu 1943 Rudá armáda zvítězila ve strategické bitvě o kurský výběžek a při následném protiútku 23. srpna definitivně vyhnala Němce z Charkova. V září se přiblížila k Dněpru, na jehož západním břehu získala několik předmostí. Dne 30. října 1943 padlo u Melitopole do zajetí Rudé armády 2000 vojáků slovenské 1. pěší divize, což záhy umožnilo vytvoření 2. čs. paradesantní brigády. V říjnu se Němcům podařilo odrazit první sovětský útok na Kyjev z předmostí za Dněprem severně od města. Na jihu mezitím Rudá armáda dosáhla ústí Dněpru do Černého moře, a odřízla tak Němci a Rumuny okupovaný Krym od pevniny.

Před dalším útokem Rudá armáda fingovala velké soustředování vojska a techniky na předmostí na Dněpru jižně od Kyjeva. Skutečný druhý útok ovšem začal 3. listopadu z Ljutežského předmostí severně od města. Po hrozbě obklíčení sovětskými tanky od západu Němci město vyklidili a 13. listopadu přešla sovětská vojska západně, jihozápadně a jižně od Kyjeva do obrany.

AN OFFENSIVE IN LEFT-BANK UKRAINE

The situation on the Eastern Front changed fundamentally between March and November 1943. In July and August 1943, the Red Army won the strategic battle of the Kursk salient, and in the subsequent counterattack on 23 August, they finally drove the Germans out of Kharkov. In September, it approached the Dnieper, where on the western bank the Red Army gained several bridgeheads. On 30 October 1943, 2,000 soldiers of the Slovak 1st infantry division were captured by the Red Army at Melitopol, which soon enabled the formation of the 2nd Czechoslovak Parachute Brigade. In October, the Germans managed to repel the first Soviet attack on Kiev from the bridgehead across the Dnieper River north of the city. In the south, the Red Army reached the mouth of the Dnieper into the Black Sea, cutting off German- and Romanian-occupied Crimea from the mainland.

Before the next attack, the Red Army faked a large concentration of troops and equipment on a bridgehead on the Dnieper south of Kiev. However, the real second attack began on 3 November from the Lyutezhsky bridgehead north of the city. After the threat of encirclement by Soviet tanks from the west, the Germans abandoned the city, and on 13 November, Soviet troops stationed west, southwest, and south of Kiev went on the defensive.

Německé těžké tanky Pz. Kpfw. VI Tiger v bitvě u Kurska
German heavy tanks Pz. Kpfw. VI Tiger during the Kursk Battle

Sovětské střední tanky T-34 podporované samopalníky v bitvě u Kurska
Soviet T-34 medium tanks supported by submachine gunners during the Battle of Kursk

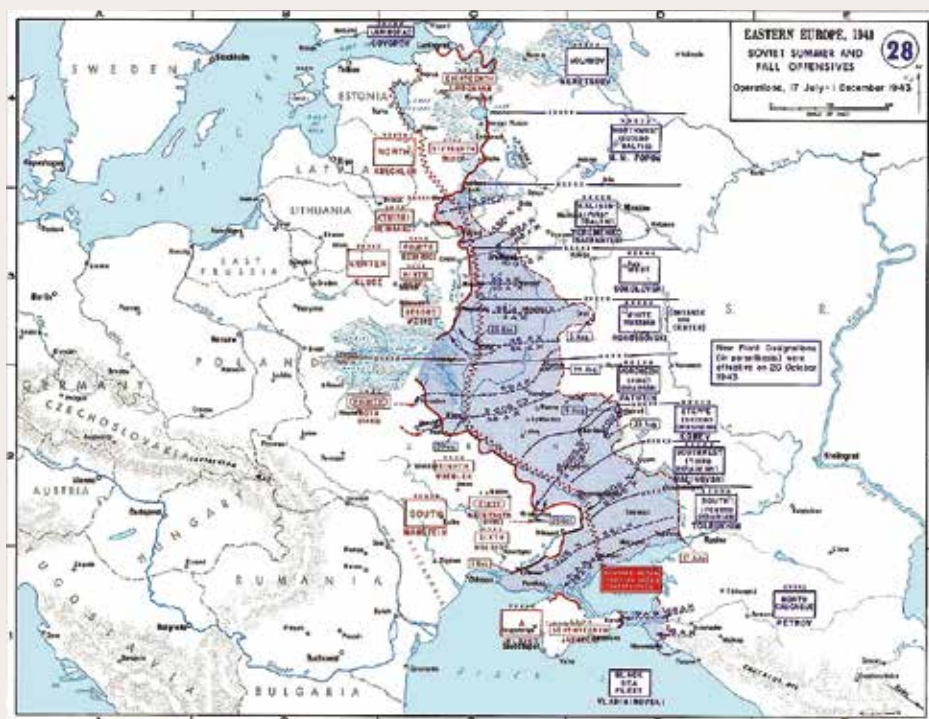

Plamenometný tank Pz. Kpfw. III (Flamm) německé 6. tankové divize v průběhu bitvy u Kurska
Flamethrower tank Pz. Kpfw. III (Flamm) of the German 6th Panzer Division during the Battle of Kursk

Americké tanky M3 Lee, dodávané do Sovětského svazu na základě zákona o půjčce a pronájmu, v bitvě u Kurska
US-made M3 Lee medium tanks, supplied to the Soviet Union under the Lend-Lease Act, during the Battle of Kursk

Sovětské ženisté budují pontonové mosty přes Dněpr v průběhu Kyjevské operace na podzim 1943.
Soviet engineers building pontoon bridges across the Dnieper during the Kiev operation in autumn 1943.

*Schéma postupu Rudé armády na východní frontě od 17. července do 1. prosince 1943
A cartogram of the Red Army's advance on the Eastern Front from 17 July to 1 December 1943*

*Německé dělostřelectvo na břehu Dněpru v roce 1943
German artillery on the banks of the Dnieper River in 1943*

ČESKOSLOVENSKÁ BRIGÁDA V BOJI O KYJEV

Z Novochooperska odjela 1. československá samostatná brigáda v SSSR po železnici na počátku října 1943. Za přesunu přišla při německém náletu ve Svitanoku o 53 padlých a 50 raněných. Ve dnech 8. až 12. října se brigáda přesunula na západní břeh Dněpru na Ljutěžském předmostí. Zde byla podřízena 51. sboru sovětské 38. armády.

Do útoku 1. čs. brigáda v SSSR vyrazila 5. listopadu v 11.30 z prostoru dětského sanatoria severozápadně od centra Kyjeva. Oba pěší prapory brigády postupovaly v první linii, podporovány tanky. Po překonání protitankového příkopu se podařilo obsadit nepoškozený most přes zářez železniční trati na Žitomirské ulici, přes který mohly čs. tanky s pěchotou proniknout do města. Německý odpor museli čs. vojáci překonávat zejména v prostoru továrny „Bolševik“ a filmových ateliérů. Naopak nádraží padlo do rukou čs. vojáků nepoškozené. Ve 22.00 dosáhla brigáda svého denního cíle u předměstí Soloměnka. Ráno 6. listopadu v 6.00 útok brigády pokračoval a v 7.30 dosáhli čs. vojáci břehu Dněpru u předměstí Telička. V boji o Kyjev měla brigáda 32 padlých, 4 nezvěstné a 77 raněných.

THE CZECHOSLOVAK BRIGADE IN THE BATTLE FOR KIEV

The 1st Czechoslovak Independent Brigade in USSR left Novochopersk by rail in early October 1943. During the move it lost 53 dead and 50 wounded during a German air raid in Svitanok. Between 18th and 12th October, the brigade moved to the west bank of the Dnieper at the Lyutezh bridgehead. Here it was attached to the 51st Corps of the Soviet 38th Army.

The 1st Czechoslovak Brigade in the USSR attacked on 5 November at 11.30 a.m. from the area of the children's sanatorium northwest of Kiev. The brigade's two infantry battalions advanced in the front line, supported by a tank company each. After overcoming an anti-tank ditch, they managed to capture an undamaged bridge over the railway line on Zhitomirska Street, across which the Czechoslovak tanks and infantry could penetrate into the city. The Czechoslovak soldiers had to overcome the German resistance especially in the area of the „Bolshevik“ factory and film studios. On the other hand, the railway station fell into the hands of the Czechoslovak soldiers undamaged. At 22.00 the brigade reached its daily objective near the suburb of Solomenka. In the morning of November 6 at 6.00 the brigade's attack continued and at 7.30 the Czechoslovak soldiers reached the bank of the Dnieper near the suburb of Telicka. In the battle for Kiev the brigade lost 32 dead, 4 soldiers were missing and 77 wounded.

Vojáci československé brigády před nasazením u Kyjeva
Soldiers of the Czechoslovak Brigade before deployment near Kiev

Českoslovenští minometníci v bojích při osvobození ukrajinského hlavního města Kyjev
Czechoslovak mortarmen in the fighting during the liberation of the Ukrainian capital Kiev

Československé a sovětské tanky na hlavní kyjevské třídě Chreščatik
Czechoslovak and Soviet tanks on Kiev's main street, Khreshchatik

Mapa postupu 2. praporu 1. čs. samostatné brigády v SSSR Kyjevem s vyznačenými postupovými cíli útoku. 1. prapor brigády postupoval po jeho pravém křídle.

The map of the advance of the 2nd battalion of the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR through Kiev with successive targets of attack marked with red. The 1st battalion attacked along the right flank of the 2nd battalion.

Opuštěná německá bojová technika v kyjevských ulicích po osvobození

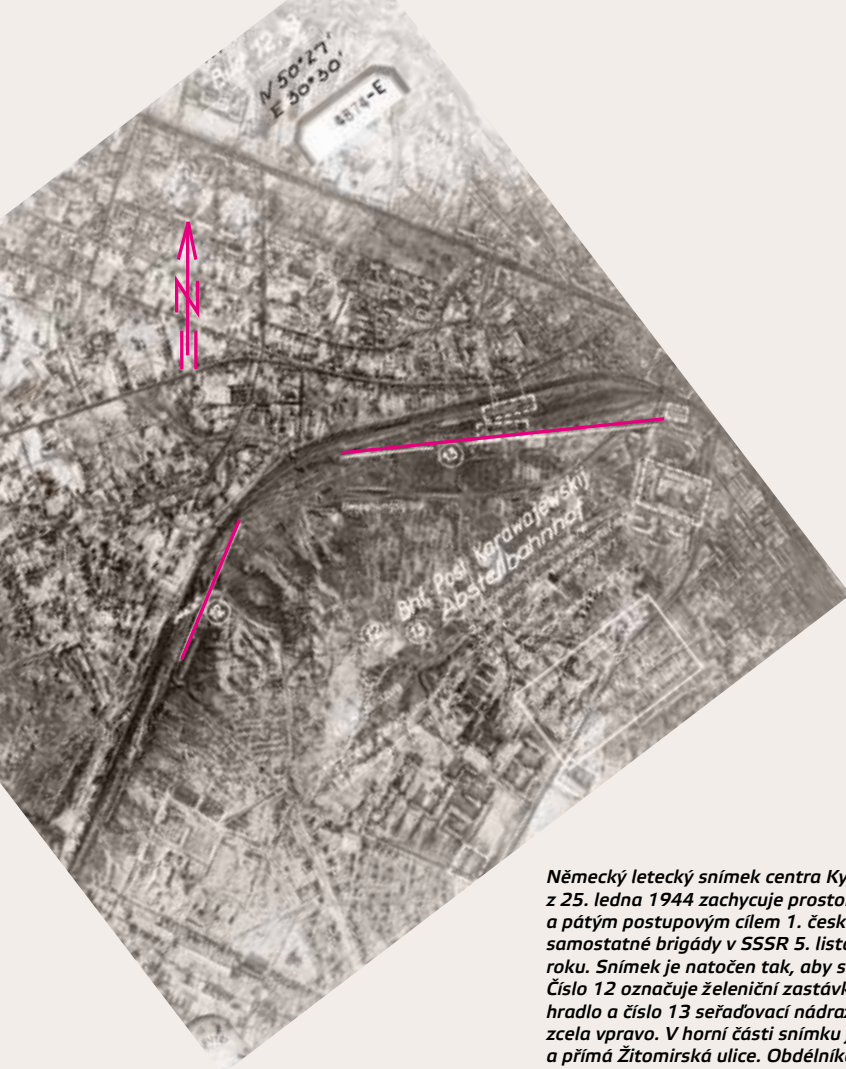
Abandoned German fighting vehicles in the streets of Kiev after the liberation

Současný vzhled kyjevských filmových ateliérů osvobozených v roce 1943 1. československou samostatnou brigádou v SSSR

The current appearance of the Kiev film studios, liberated in 1943 by the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR

Německý letecký snímek centra Kyjeva z 25. ledna 1944 zachycuje prostor mezi čtvrtým a pátým postupovým cílem 1. československé samostatné brigády v SSSR 5. listopadu předchozího roku. Snímek je natočen tak, aby sever byl nahoře. Číslo 12 označuje železniční zastávku Karavajevské hradlo a číslo 13 seřadovací nádraží. Hlavní nádraží je zcela vpravo. V horní části snímku je zřetelná široká a přímá Žitomirská ulice. Obdélníkový objekt pod bílým slovem „Bild“ jsou filmové ateliéry. Bíle zvýrazněný obdélníkový objekt v pravém cípu snímku je vojenské učiliště.

A German aerial photograph of the centre of Kiev taken on 25 January 1944. It shows the area approximately in the middle of the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR's advancement strip of on 5 November of the previous year. The picture is rotated with the north at the top. The number 12 indicates the Karavaevskiy train stop, the number 13 the train marshalling yard. The main train station is on the far right. The wide and straight Zhitomirskaya Street is clearly visible at the top of the picture. The rectangular object under the white word „Bild“ are the film studios. The large rectangular object bordered by white at right is a military academy.

ČESKOSLOVENSKÁ BRIGÁDA V BOJI U RUDY, BÍLÉ CEREKVE A ŽAŠKOVA

Po osvobození Kyjeva a po několikatydenním budování obrany za těžkých zimních podmínek u Vasilkova a Fastova koncem roku 1943 byla 1. československá samostatná brigáda v SSSR ve dnech 1. až 3. ledna 1944 nasazena do bojů u Rudy a Bílé Cerekve. Poté brigáda zaujala 5. ledna 1944 obranné postavení jihozápadně od Žaškova. Ve dnech 16. až 28. ledna 1944 odráželi českoslovenští vojáci německé útoky na břehu řeky Horní Tykič v prostoru osady Buzovky. Následně bránili úsek v prostoru Balabanovka – Stupki a ve směru Oratovka – Juškovcy. Z první linie jihozápadně od Žaškova odešla 1. československá samostatná brigáda v SSSR 7. března 1944 a postupně se přesunula do osvobozené Volyně.

THE CZECHOSLOVAK BRIGADE IN THE BATTLES OF RUDA, BILA TSERKVA AND ZHASHKIV

After the liberation of Kiev and after several weeks of building defences under difficult winter conditions at Vasilkov and Fastov at the end of 1943, the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR was deployed to the battles of Ruda and Bila Tserkva from 1st to 3rd January 1944. The brigade then took up a defensive position southwest of Zhashkiv on 5 January 1944. From 16 to 28 January 1944, Czechoslovak soldiers repelled German attacks on the banks of the Hirskyi Tikych River in the area of the Buzovka settlement. Then they defended the section on the Balabanovka-Stupki line and on the Oratovka-Yushkovts line. From the first line southwest of Zhashkiv, the 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR left on 7 March 1944 and gradually moved to liberated Volhynia.

**Německá armáda na ústupu
od Bílé Cerekve**
*The German army on retreat
from Bila Tserkva*

**V prvních dnech roku 1944 byla 1. čs. samostatná
brigáda v SSSR nasazena na Ukrajině jižně od Kyjeva,
u Rudy a Bílé Cerekve.**

*In the first days of 1944, the 1st Czechoslovak
Independent Brigade in the USSR was deployed in
Ukraine south of Kiev, near Ruda and Bila Tserkva.*

PŘEHLED DRUHÉHO POLNÍHO TAŽENÍ ČS. VOJENSKÉ JEDNOTKY V SSSR
(1čs samostatná brigáda)
na západní Ukrajině od 17. X. 1943 do 7. III. 1944.

Mapa nasazení čs. brigády na Ukrajině na přelomu let 1943 a 1944
The map of the deployment of the Czechoslovak Brigade in Ukraine
at the end of 1943 and the beginning of 1944

**Na konci ledna bojovala
čs. brigáda v SSSR
u Žaškova.**

At the end of January,
the Czechoslovak Brigade
fought in the USSR near
Zashkov.

TAJNÁ KOMUNISTICKÁ ORGANIZACE

Tajnou komunistickou organizací v čs. jednotkách na východní frontě vedl kapitán v zál. JUDr. Jaroslav Procházka – bývalý francouzský legionář se sovětským občanstvím jako překladatel marxistických autorů. Pozdější generál, náměstek ministra národní obrany, náčelník Generálního štábu i rektor Univerzity Karlovy řídil za války neveřejnou práci komunistů především s pomocí sovětské strany. Procházka a jeho komunisté zde měli navíc velkou oporu v sovětském majorovi neblaze proslulého NKVD Petrovi Kambulovi, který na čs. jednotku dohlížel. Tento důstojník kontrarozvědky se aktivně podílel ještě v srpnu 1968 přímo v Praze na sovětské okupaci Československa. Komunistů bylo v roce 1942 v Buzuluku jen asi 45–50 a tvořili tak při odjezdu praporu na frontu pouze asi 5 % jeho stavu, ale to zcela stačilo, aby byla jednotka doslova prošpiclovaná do všech detailů. Tento trend pokračoval i později, což se projevilo i po únoru 1948 při represích mnoha demokraticky orientovaných příslušníků čs. armády na východní frontě.

SECRET COMMUNIST ORGANISATION

The secret communist organization within the Czechoslovak units on the eastern front was led by Reserve Captain JUDr. Jaroslav Procházka – a former French legionnaire with Soviet citizenship and a translator of Marxist texts. The later general, Deputy Minister of National Defence, Chief of the General Staff and Rector of Charles University, he directed the non-public work of the Communists during the war, mainly with the help of the Soviet Party. Moreover, Procházka and his Communists enjoyed great support by the Soviet major of the notorious NKVD, Petr Kambulov, who supervised the Czechoslovak unit. This counter-intelligence officer had actively participated in the Soviet occupation of Czechoslovakia in August 1968 in Prague. There were only about 45 to 50 communists in Buzuluk in 1942, and they made up only about 5% of the battalion when it left for the front, but that was enough to make the unit literally full of spies. This trend continued later on, which was also apparent after February 1948 during the repression of many democratically oriented members of the Czechoslovak Army on the eastern front.

Přestože JUDr. Karel Vaš (1916–2012) sám prošel peklem stalinských táborů GULAGu, stal se jako fanatický komunist a agentem NKVD a po válce prokurátorem ve vykonstruovaných politických procesech...

Despite the fact that JUDr. Karel Vaš (1916–2012) himself went through the hell of Stalin's GULAG camps, he became a fanatical communist agent of the NKVD and after the war became a procurator in fabricated political trials...

ŠEDÉ EMINENCE ČESKOSLOVENSKÉ JEDNOTKY

Vedle nezralých mladíků či poblouzněných levicových intelektuálů a sovětských občanů české národnosti, kteří byli předchozí službou v Rudé armádě i životem v této zemi do stalinského systému značně integrováni, dominovali mezi komunisty stalinští sektářští fanatici a demagogové jako Jaroslav Procházka, Bedřich Reicin, Ivan Turjanica či Karel Vaš.

Ten nejhorší z nich tehdy rotný Bedřich Reicin (popravený již jako generál vlastními soudruhy v roce 1952) například v únoru 1942 v dopise Gottwaldově pravé ruce Václavu Kopeckému do Moskvy charakterizoval následně morálně nejvyspělejší část dobrovolníků z tzv. oranské skupiny (Ludvík Svoboda, Otakar Jaroš, Antonín Sochor, Bohumír Lomský a spol.): „Důstojnický a poddůstojnický kádr, který přišel z internace (v počtu asi 80) je antisovětský, fašistický a jde v tom opovážlivě daleko. Upozorňuji, že v tom není jen zatrpkllost lidí, kteří byli dlouho v lágrech. Ti chlapi sem již jako fašisti přišli a jako takoví nepřestali dějstvovat. Některá fakta jsou úžasná a představují z hlediska sovětských zákonů nejtěžší zločiny.“

SHADOW EMINENCIES OF CZECHOSLOVAK UNIT IN THE USSR

In addition to immature young men, infatuated leftist intellectuals and Soviet citizens of Czech nationality, who had previously been integrated into the Stalinist system through their service in the Red Army and life in the country, the communist ranks were dominated by Stalinist sectarian fanatics and demagogues such as Jaroslav Procházka, Bedřich Reicin, Ivan Turjanica and Karel Vaš.

The worst of them was sergeant Bedřich Reicin (executed as a general by his own comrades in 1952) who, in February 1942, in a letter to Gottwald's right-hand man, Václav Kopecký based in Moscow, described the most morally advanced part of the volunteers from the Oranki Group (Ludvík Svoboda, Otakar Jaroš, Antonín Sochor, Bohumír Lomský and others) as follows: "The officer and non-commissioned officer cadre that came from internment (numbering about 80) is anti-Soviet, fascist and goes daringly far in this. I point out that this is not just the bitterness of people who have been in camps for a long time. These guys arrived here as fascists and as such have not stopped acting out. Some of the facts are astonishing and constitute the most serious crimes in terms of Soviet law."

Vedoucího tajné komunistické organizace u čs. jednotek na východní frontě Jaroslava Procházku (1897–1980) čekala po válce zářivá kariéra náčelníka Generálního štábu Československé armády a profesora a rektora Univerzity Karlovy v Praze...

Jaroslav Procházka (1897–1980), the head of the secret communist organization in the Czechoslovak military unit in the USSR, had a bright career after the war as Chief of the General Staff of the Czechoslovak Army and professor and rector of the Charles University in Prague...

Více než symbolický snímek: Ludvík Svoboda ve věčném obklíčení dvou vlivných komunistických fanatiků (vlevo Bedřich Reicin, pozdější šéf obranného zpravodajství, vpravo JUDr. Jaroslav Procházka, vedoucí ilegální organizace KSČ v čs. jednotce).

More than a symbolic picture: Ludvík Svoboda in the perpetual encirclement of two influential communist fanatics (on the left Bedřich Reicin, later head of the defence intelligence, on the right JUDr. Jaroslav Procházka, head of the illegal organisation of the Communist Party in the Czechoslovak military unit in the USSR).

Bedřicha Reicina (1911–1952) nakonec na šibenici poslali vlastní soudruzi...

Bedřich Reicin (1911–1952) was eventually sent to the gallows by his own comrades...

ČESKOSLOVENSKÁ EXILOVÁ ARMÁDA V LETECH 1944–1945

Československá vojenská jednotka v SSSR se v průběhu roku 1944 přesunula do osvozené Volyně, kde ji posílili potomci českých kolonistů z devatenáctého století a zajatci ze slovenské armády. 1. československá samostatná brigáda v SSSR tak mohla být reorganizována na 1. československý armádní sbor v SSSR s pěší, tankovou a paradesantní brigádou.

Po skončení severoafrického tažení se československá vojenská skupina na Středním východě přeplavila v polovině roku 1943 do Velké Británie. Reorganizací Československé samostatné brigády tam vznikla Československá samostatná obrněná brigáda. Ta byla od podzimu 1944 nasazena do obléhání Němci obsazeného přístavu Dunkerque ve Francii. V dubnu 1945 byl z brigády vyčleněn Kombinovaný oddíl, který postupoval do ČSR s armádou USA od západu. Přes odpor sovětského velení první jeho vojáci přijeli do Prahy 10. května 1945. Německý velitel pevnosti Dunkerque kapituloval před čs. jednotkami 9. května 1945 a Čs. samostatná obrněná brigáda se vydala do vlasti.

Po vypuknutí povstání na Slovensku v srpnu 1944 byl Československý armádní sbor nasazen do útoku přes Karpaty. Ke spojení s 1. československou armádou na Slovensku do porážky povstání nedošlo, ale v průběhu operace alespoň 6. října 1944 vstoupily jednotky sboru na československé území. Sbor poté postupoval údolím Váhu přes Liptovský Svätý Mikuláš a Žilinu na Moravu. Jeho samostatná tanková brigáda a smíšená letecká divize byly v dubnu 1945 nasazeny do osvobození Československého Slezka. První čs. tanky přijely do Prahy od Ostravy 10. května 1945.

Československou vládu z Košic tak mohli 10. května v Praze přivítat jak zástupci domácího odboje, tak vojáci československé armády z Východu i ze Západu.

CZECHOSLOVAK ARMY IN EXILE IN 1944–1945

During 1944, the Czechoslovak military unit in the USSR moved to liberated Volhynia, where it was reinforced by descendants of Czech colonists from the nineteenth century and prisoners of war from the Slovak army. The 1st Czechoslovak Independent Brigade in the USSR could thus be reorganised into the 1st Czechoslovak Army Corps in the USSR with infantry, tank and parachute brigades.

After the end of the North African campaign, the Czechoslovak Military Group in the Middle East sailed to Great Britain in mid-1943. The reorganisation of the Czechoslovak Independent Brigade there led into creation of the Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group. It was deployed from autumn 1944 to the siege of the German-occupied port of Dunkirk in France. In April 1945, a Combined Detachment was dispatched from the brigade and advanced into Czechoslovakia with the US Army from the west. Despite resistance from the Soviet command, its first soldiers arrived in Prague on 10 May 1945. The German commander of the Dunkirk fortress capitulated to the Czechoslovak troops on 9 May 1945 and the Czechoslovak Independent Armoured Brigade set out for the homeland.

After the outbreak of the uprising in Slovakia, the Czechoslovak Army Corps was deployed to attack across the Carpathian Mountains. There was no connection with the 1st Czechoslovak Army in Slovakia until the defeat of the uprising. During the operation the Corps entered Czechoslovak territory on 6 October 1944 at least. The corps then advanced along the Váh valley through Liptovský Svätý Mikuláš and Žilina to Moravia. Its independent tank brigade and mixed air division were deployed in April 1945 to liberate Czechoslovak Silesia. The first Czechoslovak tanks arrived to Prague from Ostrava on 10 May 1945.

The Czechoslovak government from Košice was thus welcomed in Prague on 10 May 1945 by representatives of the home resistance as well as by soldiers of Czechoslovak army in exile both from the East and West.

Vojáci 1. československého armádního sboru v SSSR v těžkých terénních podmínkách za bojů v Karpatech na podzim 1944

Soldiers of the 1st Czechoslovak Army Corps in the USSR in difficult terrain conditions during the fighting in the Carpathians in autumn 1944

Samohybné dělo SU-85 1. československého armádního sboru v SSSR připomínalo velitele od Sokolova, nadporučíka Otakara Jaroše, kapitána in memoriam.

The SU-85 self-propelled gun of the 1st Czechoslovak Army Corps in the USSR commemorated the commander from Sokolovo, Senior Lieutenant Otakar Jaroš, Captain in memoriam.

Tanky Cromwell Československé samostané obrněné brigády ostřelují německé pozice u Dunkerque ve Francii.

Cromwell tanks of the Czechoslovak Independent Armoured Brigade Group shelling German positions near Dunkirk, France.

Čs. ženitstvé odsouvají vrak obrněného automobilu Humber, zničený německou protitankovou minou při útoku čs. brigády na německé pozice 28. října 1944 u Dunkerque.

Czechoslovak engineers moving the wreckage of a Humber scout car destroyed by a German anti-tank mine during an attack by the Czechoslovak Brigade on German positions near Dunkirk on 28 October 1944.

Prapor Československé vojenské jednotky v SSSR z Buzuluk na přehlídce

1. čs. armádního sboru na Staroměstském náměstí 17. května 1945

Colours of the Czechoslovak military unit in the USSR from Buzuluk at the parade of the 1st Czechoslovak Army Corps on the Old Town Square in Prague on 17th May 1945

RICHARD TESAŘÍK

* 3. prosince 1915 Praha

† 27. března 1967 Ústí nad Labem

Pozdější Hrdina Sovětského svazu a generálmajor čs. armády jako vlastenec vychovaný v Sokole získal první bojové zkušenosti jako desátník pěšího pluku 36 v březnu 1939 na tehdejší Podkarpatské Rusi v boji s maďarskou horthyovskou armádou. Po útěku do Polska, kde bojoval u protiletadlových kulometů, zažil sovětskou internaci a později v Buzuluku absolvoval školu pro budoucí záložní důstojníky. V bojích u Sokolova a později u Kyjeva, kde velel tankové rotě, prokázal své hrdinství natolik, že byl vyznamenán nejvyššími sovětskými vyznamenáními. V bojích na Dukle byl těžce zraněn a přišel o levé oko. Po válce v říjnu 1945 odešel studovat na tankovou akademii v Moskvě. Velel tankové divizi, ale v dalších letech se díky své povaze bouřliváka dostával do různých konfliktů s nadřízenými, byl krátce i uvězněn a nakonec byl v listopadu 1960 vyloučen z KSČ a propuštěn z armády. Do roku 1966 pracoval jako dispečer autobusové dopravy, poté jako bezpečnostní technik v letňanské Avii. Zemřel předčasně na infarkt.

RICHARD TESAŘÍK

* 3 December 1915, Prague

† 27 March 1967, Usti nad Labem

Later Hero of the Soviet Union and Major General of the Czechoslovak Army, a patriot brought up in the Sokol Movement, he gained his first combat experience as a corporal in the 36th Infantry Regiment in March 1939 in Ruthenia in a battle against Horthy's army. After escaping to Poland, where he manned anti-aircraft machine guns, he was interned by the Soviets and later graduated from the school for future reserve officers in Buzuluk. During the battles of Sokolovo and later in Kiev, where he commanded a tank company, he proved his heroism to such an extent that he was awarded the highest Soviet honours. In the battle of the Dukla Pass, he was severely wounded and lost his left eye. After the war, in October 1945, he went to study at the tank academy in Moscow. He commanded a tank division, but in the following years, due to his rebellious nature, he got into various conflict with his superiors, was briefly imprisoned, and was finally expelled from the Communist Party and dismissed from the army in November 1960. He worked as a bus dispatcher until 1966, then as a security technician at Avia. He died prematurely of a heart attack.

JOSEF BURŠÍK

* 11. září 1911 Postřekov

+ 30. června 2002 Northampton

Chodský patriot jako člen Oranské skupiny absolvoval v Buzuluku školu pro budoucí záložní důstojníky a jako velitel čtyři bojoval u Sokolova. Poté absolvoval sovětské tankové učiliště a velel tankové rotě u Kyjeva, kde se jako jeden z prvních probil do centra města, za což byl v prosinci 1943 vyznamenán Zlatou hvězdou Hrdiny Sovětského Svazu. Později velel tankovému praporu a po válce tankové brigádě. Tehdy si léčil zranění a tuberkulózu. Pro své protikomunistické postoje za války byl v roce 1949 obviněn z velezrady a odsouzen na 10 let. Za odvolání proti rozsudku byl potrestán čtyřmi lety vězení navíc. Po zhoršení zdravotního stavu ve vězení Mírov uprchl z nemocnice u Olomouce, do které byl převezen. S manželkou se mu v srpnu 1950 podařil útek do Bavorska, ale své dvě dcery uviděl až v roce 1963. Jeho jméno, fotografie i zmínky o něm byly v Československu vymazány, jako by nikdy neexistoval. V roce 1955 se odstěhoval do Anglie, kde v srpnu 1968 na protest proti sovětské okupaci vrátil Sovětům svá vyznamenání.

JOSEF BURŠÍK

* 11 September 1911, Postrekov

+ 30 June 2002, Northampton

A Chodsko region patriot and a member of the Oranki Group, he graduated from the school for future reserve officers in Buzuluk and fought as a platoon commander at Sokolovo. Later, he graduated from the Soviet tank school and commanded a tank company near Kiev, where he was one of the first to fight his way into the city centre, for which he was awarded the Gold Star of the Hero of the Soviet Union in December 1943. He later commanded a tank battalion and, after the war, a tank brigade. At the time, he was treated for his wounds and tuberculosis but because of his anti-communist attitudes during the war, he was charged with treason in 1949 and sentenced to 10 years of imprisonment. For appealing against the judgement, he was sentenced to an extra four years in prison. After his health deteriorated in Mírov Prison, he was transferred to a hospital near Olomouc, from which he escaped. He and his wife managed to escape to Bavaria in August 1950, but he did not see his two daughters until 1963. His name, photographs and references to him were erased in Czechoslovakia as if he had never existed. In 1955, he moved to England, where he returned his decorations to the Soviets in August 1968 in protest against the Soviet occupation.

1/4

Agnew

Major

ANTONÍN SOCHOR

* 16. července 1917 Lohberg (Německo)

† 16. srpna 1950 Jablonné v Podještědí

Syn horníka prožil jako aktivní skaut dětství v severočeském Duchcově. Na počátku německé okupace se dostal do konfliktu s henleinovci, byl zatčen a v květnu 1939 internován v pracovním táboře Bitterfeld u Lipska. Podařilo se mu uprchnout do Polska. Po více než dvouleté sovětské internaci se v Buzuluku v hodnosti podporučíka stal velitelem průzkumné čety, která se dostala u Sokolova do prvního boje s německými jednotkami. V bojích u Kyjeva již velel motorizované rotě samopalníků, která spolu s tanky Josefa Buršíka a Richarda Tesaříka dosáhla jako první břehů Dněpru. Za statečnost v boji při osvobození Kyjeva mu byla udělena Zlatá hvězda Hrdiny SSSR. V září 1944 byl na Dukle těžce zraněn a z těla mu bylo vyoperováno 218 střepin. Po válce absolvoval Vysokou školu válečnou a v roce 1948 velel brigádě židovských dobrovolníků ve výcviku pro Obranné síly Izraele. V noci z 15. na 16. srpna 1950 však došlo ve vojenském výcvikovém prostoru Mimoň k srážce jeho vozu s vojenským nákladním autem, při které utrpěl těžká poranění hlavy, kterým 16. srpna podlehl v nemocnici v Jablonném v Podještědí.

ANTONÍN SOCHOR

* 16 July 1917, Lohberg (Germany)

† 16 August 1950, Jablonné v Podještědí

The son of a miner, he spent his childhood as an active boy scout in Duchcov, North Bohemia. At the beginning of the German occupation, he came into conflict with the Sudeten German Party, was arrested and interned in the Bitterfeld labour camp near Leipzig in May 1939. He managed to escape to Poland. After more than two years of Soviet internment, he became the commander of a reconnaissance platoon in Buzuluk with the rank of second lieutenant, and saw his first fighting against German units near Sokolovo. In the battles near Kiev, he commanded a motorized machine gun company, which, together with the tanks of Josef Buršík and Richard Tesařík, was the first to reach the banks of the Dnieper. He was awarded the Gold Star of the Hero of the USSR for his bravery during the liberation of Kiev. In September 1944, he was severely wounded at the Dukla Pass, and 218 shards were removed from the body. After the war, he graduated from the War College and in 1948, he commanded a brigade of Jewish volunteers training for the Israel Defense Forces. However, on the night of 15 August 1950, his car crashed with a military truck in the military training zone of Mimoň, during which he suffered severe head injuries, and eventually died on 16 August in the hospital in Jablonné v Podještědí.

DUSIVÉ SEVŘENÍ MÍSTO BRATRSKÉHO OBJETÍ!

Přestože probíhal již čtvrtý rok celosvětového konfliktu, západní spojenci se stále ještě nebyli schopni jednoznačně vyslovit k územnímu uspořádání střední Evropy po válce. Za této situace se československý exilový prezident Edvard Beneš rozhodl urychlit tento problém a vydal se do Moskvy, kde 12. prosince 1943 uzavřel se sovětským diktátorem J. V. Stalinem na dvacet let smlouvu „o přátelství, vzájemné pomoci a poválečné spolupráci“. Tuto smlouvu Beneš racionálně koncipoval podle obdobné smlouvy mezi Sovětským svazem a Velkou Británií z 25. května 1942. Zkušený politik však tentokrát hrál vysokou hru s malými kartami. Smlouva sice slibovala např. závazek neuzavírat separátní mír s Německem a explicitně stanovovala, že se ani jedna ze stran nebude vměšovat do záležitostí partnera, ale Stalin neviděl v malém Československu spojence, ale jen budoucí válečnou kořist. Zatímco Beneš si přál zabránit zasahování Sovětského svazu do vnitřních záležitostí poválečného Československa, pro Stalina a sovětské i československé komunisty právě tato smlouva de facto legalizovala likvidaci demokracie v srdci Evropy, což se potvrdilo nejen v únoru 1948, ale v ještě přímočařejší podobě v srpnu 1968.

A SUFFOCATING GRIP INSTEAD OF A BROTHERLY EMBRACE!

Although the fourth year of the global conflict was already underway, the Allies were still unable to make a clear statement on the territorial arrangement of Central Europe after the war. Within this context, the Czechoslovak president-in-exile Edvard Beneš decided to speed up the issue and went to Moscow, where on 12 December 1943 he concluded a twenty-year treaty of “friendship, mutual assistance and post-war cooperation” with the Soviet dictator J. V. Stalin. Beneš rationally modelled this treaty on a similar treaty between the Soviet Union and Great Britain of 25 May 1942. However, this time the experienced politician was playing a high stakes game with a weak hand. Although the treaty promised, for example, a commitment not to make a separate peace with Germany and explicitly stated that neither side would interfere in the affairs of its partner, Stalin did not see little Czechoslovakia as an ally, but only as a future spoil of war. While Beneš wished to prevent the Soviet Union from interfering in the internal affairs of post-war Czechoslovakia, for Stalin and the Soviet and Czechoslovak communists, it was the destruction of democracy at heart of Europe that this treaty de facto legalized, a fact that was confirmed not only in February 1948, but in an even more direct form in August 1968.

Po skončení druhé světové války Čechoslováci upřímně považovali všechny spojence za osvoboditele. Na snímku sovětský maršál Ivan Stěpanovič Koněv v Praze.

After the end of the Second World War, the Czechoslovaks sincerely considered all the Allies as liberators. This picture shows Soviet Marshal Ivan Stepanovich Konev in Prague in May 1945.

Vrchní velitel spojeneckých expedičních sil v Evropě americký generál Dwight David Eisenhower na Staroměstském náměstí v Praze

Supreme commander of the Allied Expeditionary Forces in Europe, American General Dwight David Eisenhower in Old Town Square in Prague

Dlouholetý náčelník Francouzské vojenské mise v Československu a jeden z organizátorů československé exilové armády ve Francii generál Louis-Eugène Faucher na Staroměstském náměstí v doprovodu generála Píky

General Louis-Eugène Faucher, long-time chief of the French military mission in Czechoslovakia and one of the organizers of the Czechoslovak exile army in France, accompanied by General Píka on the Old Town Square

Sovětské komunisty, vedení iluzí o své kulturní a morální nadřazenosti, považovali Československo za podřízenou gubernii. Jedním z architektů podřízení Československa Sovětskému svazu byl vyslanec Valerian Zorin.

The Soviet communists, under the illusion of their cultural and moral superiority, considered Czechoslovakia a subordinate gubernia. One of the architects of Czechoslovakia's submission to the Soviet Union was the envoy Valerian Zorin.

1968, dva tanky: tank osvoboditel a tank okupant
 1968, two tanks: a tank liberator and a tank occupant

**Maršál Koněv s předními československými
 přízvukovači podřízení Československa zájmům
 Moskvy, Václavem Kopeckým (vlevo) a Zdeňkem
 Fierlingerem**

Marshal Konev with Václav Kopecký (left) and
 Zdeněk Fierlinger, the leading Czechoslovak
 supporters of the acquisition of Czechoslovakia
 by Moscow

**Zdeňk Fierlinger při odhalení
 pomníku sovětským tankistům
 v Praze na Smíchově
 29. července 1945**
 Zdeněk Fierlinger at the unveiling
 of the monument to Soviet
 tankers in Prague's Smíchov
 district on 29 July 1945

OZVĚNY HISTORIE

Kousíček pravdivé historie je tak vzácná věc, že si jí musíme velice vážit.

Thomas Jefferson

Po skončení 2. světové války bojům u Sokolova a Kyjeva nehrozilo, že by upadly v zapomnění. Bohužel se však rychle dostaly zásluhou komunistů do podivného kolotoče falešné piety a propagandistické hysterie v podobě tendenčních knih, obrazů, filmů a oslav, který se záhy značné části veřejnosti zcela odcizil. Pro nejmladší generaci je potom celá naše historie většinou velice vzdáleným zamlženým obrazem a nepříjemnou známkovanou školní látkou. Přesto má pro všechny generace hluboký smysl znát svou historii, umět se v ní orientovat a poučit se. Je proto zcela správné, že dnešní Armáda ČR považuje i boje v roce 1943 na východní frontě za nedílnou součást základů, na kterých je budována. Budeme-li čerpat citlivě a pozorně z naší novodobé historie, budeme lépe schopni chápat i svět současný a především nástrahy na cestách jeho směřování. K tomu nám mohou posloužit i po letech složité a často hořké osudy mužů a žen, pro které Sokolovo a Kyjev nebyly prázdným pojmem.

ECHOES OF HISTORY

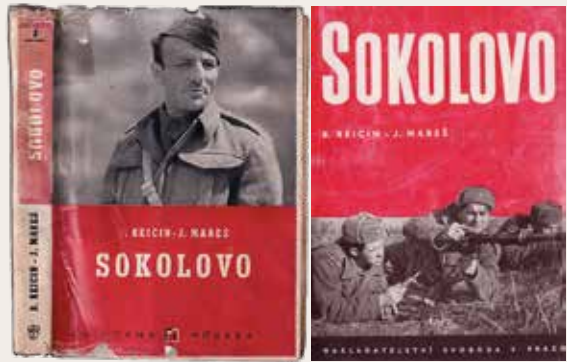
A morsel of genuine history is a thing so rare as to be always valuable.

Thomas Jefferson

After the end of World War II, the battles of Sokolovo and Kiev were in no danger of fading into obscurity. Unfortunately, however, they quickly fell into a strange carousel of false remembrance and propaganda hysteria in the form of tendentious books, paintings, films and celebrations that soon alienated a large part of the public. For the younger generation, then, our entire history is mostly a very distant blurred image and an unpleasant graded school subject. Yet it makes profound sense for all generations to know their history, to be able to navigate it and to learn from it. It is therefore quite right that today's Army of the Czech Republic considers even the fighting in 1943 on the Eastern Front as an integral part of the foundations on which it is built. If we draw sensitively and attentively from our modern history, we will be better able to understand the contemporary world and, above all, the pitfalls in its path. The complex and often bitter fates of the men and women for whom Sokolov and Kiev were not an empty concept can serve us well in this regard.

Komunisté se snažili rychle vybudovat monopol na výklad historie čs. armády na východní frontě.

The Communists sought to quickly establish a monopoly on the interpretation of the history of the Czechoslovak army on the Eastern Front.

Boj u Sokolova se stal námětem řady obrazů (dioráma v sokolovském muzeu) různé úrovně.

The Battle of Sokolovo became the subject of a number of paintings (diorama in the Sokolovo Museum) of varying levels.

Roli Otakara Jaroše ve filmu Sokolovo ztvárnil herec Martin Štěpánek (vpravo). Po jeho odchodu do emigrace na Západ v roce 1981 byl film zakázán.

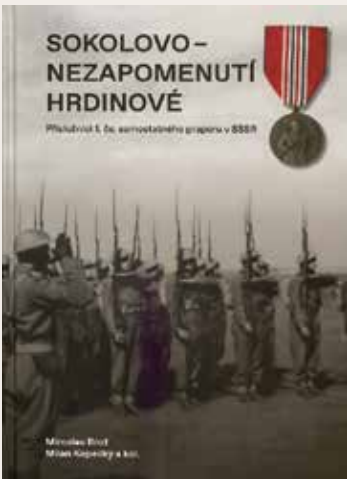
The character of Otakar Jaroš in the movie Sokolovo was played by actor Martin Štěpánek (right). After his emigration to the West in 1981, the movie was banned.

Velkofilm „Sokolovo“ režiséra Otakara Vávry z roku 1974 byl profesionálně zpracovaný, ale ve své době zákonitě neunikl politické tendenci.

Otakar Vávra's 1974 big-screen film „Sokolovo“ was professionally produced, but in its time it did not escape political bias.

Připomínky naší historie, zvláště potom pro mladou generaci, se neobejdou bez zajímavé formy prezentace pravdivých informací.

Reminders of our history, especially for the younger generation, cannot do without an interesting form of presentation of true information.

Skuteční hrdinové od Sokolova a Kyjeva si vzpomínku, úctu a respekt zaslouží i po desítkách let.

Real heroes from Sokolovo and Kiev deserve to be remembered, respected and honored even after decades.

POMNÍKY NA UKRAJINĚ DNES

Ministerstvo obrany České republiky eviduje na území Ukrajiny 143 válečných hrobů a pietních míst podle zákona č. 122/2004 Sb., s celkem 2589 pohřbenými československými vojáky. Drtivá většina z tohoto počtu jsou oběti první světové války, a to jak českoslovenští legionáři, tak příslušníci rakousko-uherské armády.

Nejdůležitějším českým válečným památníkem nejen na Ukrajině, ale v zahraničí vůbec, je společný hrob obětí bitvy u Zborova v obci Kalynivka, bitvy, ve které se 2. července 1917 zrodila moderní československá armáda. V roce 1922 z něj byly vyzdviženy ostatky neznámého vojína. Bojovník od Zborova byl pro německé okupanty nebezpečný i po smrti, proto jeho ostatky v průběhu druhé světové války zničilo gestapo. Podruhé byly ze společného hrobu v Kalynivce vyzdviženy ostatky neznámého vojína 24. října 2009. Dnes odpočívají v Hrobu neznámého vojína v Praze na Vítkově.

Z období druhé světové války je na Ukrajině 20 pohřebišť či pietních míst s celkem 679 pohřbenými. Jsou v nich uloženi k poslednímu odpočinku padlí od Sokolova i Kyjeva, ale i československé oběti německého leteckého bombardování. Ministerstvo obrany České republiky věnuje údržbě a rekonstrukcím válečných hrobů československých vojáků v zahraničí velkou pozornost. Formou finančních darů pak zajišťuje udržování důstojného vzhledu těchto mlčenlivých svědků naší pohnuté historie.

MONUMENTS IN UKRAINE TODAY

The Ministry of Defence of the Czech Republic registers 143 war graves and memorial sites on the territory of Ukraine according to Act No. 122/2004 with a total of 2,589 buried Czechoslovak soldiers. The vast majority of this number are victims of the First World War, both Czechoslovak Legionnaires and members of the Austro-Hungarian army.

The most important Czech war memorial not only in Ukraine, but abroad in general, is the common grave of the victims of the Battle of Zborov in the village of Kalynivka, the battle in which the modern Czechoslovak army was born on 2 July 1917. In 1922, the remains of an unknown soldier were recovered from it. The fighter from Zborov was dangerous for the German occupiers even after his death, so his remains were destroyed by the Gestapo during the Second World War. For the second time, the remains of the unknown soldier were recovered from the common grave in Kalynivka on 24 October 2009. Today they rest in the Tomb of the Unknown Soldier in Prague, Vitkov.

There are 20 burial or memorial sites in Ukraine from the Second World War period with a total of 679 buried. They contain the final resting places of the fallen from Sokolovo and Kiev, as well as Czechoslovak victims of German aerial bombing. The Ministry of Defence of the Czech Republic pays great attention to the maintenance and reconstruction of war graves of Czechoslovak soldiers abroad. In the form of financial donations, it ensures the maintenance of the dignified appearance of these silent witnesses of our turbulent history.

Vyzdvížení ostatků neznámého vojína ze společného hrobu padlých v bitvě u Zborova 24. října 2009

Recovery of the remains of an unknown soldier from the common grave of those killed in the Battle of Zborov on 24 October 2009

Společný hrob padlých v bitvě o Sokolovo při pietním aktu k sedmdesátému výročí bitvy 8. března 2013

Common grave of the fallen in the Battle of Sokolovo during the commemoration of the seventieth anniversary of the battle on 8 March 2013

Společný hrob obětí německého náletu v Jachnivce

Common grave of the victims of the German air raid in Jachnivka

Jedním ze tří hřbitovů, na kterých jsou v Kyjevě pohřbeni českoslovenští vojáci, padlí při osvobození města v listopadu 1943, je i Svjatošinský hřbitov.

One of the three cemeteries where Czechoslovak soldiers who died during the liberation of Kiev in November 1943 are buried in is the Svyatoshinsky Cemetery.

Také boje jižně od Kyjeva na přelomu let 1943/1944 si vyžádaly československé padlé. Na snímku společný hrob ve Vasilkivu.

Also the fighting south of Kiev at the turn of 1943/1944 brought Czechoslovak fallen soldiers. There is a common grave in Vasilkiv on the picture there.

Výstavu připravil Vojenský historický ústav Praha

The exhibition was developed by the Military History Institute Prague

Autoři výstavy / Authors of the exhibition: Tomáš Jakl, Jindřich Marek

Odborná spolupráce / Specialist cooperation: Otmar Beneš, Oleg Bidulin, Petr Bjaček, Miloš Borovička, Jan Dvořák, Jan Fedosejev, Ivan Fuksa, Lukáš Hatina, Adam Hradílek, Tomáš Karl, Ilona Krbcová, Zdeněk Polčák, Jan Skramoušský, Jan Šach, Vojtěch Šimák, Zdeněk Špitálník, Vlad Taranec, Martin Žour, Jarmila Žourová

GRAFICKÉ ŘEŠENÍ / Graphic design: Milan Syrový, Andrea Bělohávková

Jazyková redakce / Editors: Milena Krejsová, Tierra Xaver

Instalace / Installation: Jiří Vodenka

Restaurování exponátů / Restoration of exhibits: Miroslav Kostun, Petr Moudrý, Martin Pojer, Václav Sloup

Produkce / Production: Olga Šámalová

Fotografie: Vojenský historický ústav Praha, Vojenský ústřední archiv – Vojenský historický archiv, sbírka Vladimíra Remeše, sbírky autorů, Archiv města Ostravy, Státní archiv Služby bezpečnosti Ukrajiny, Státní archiv Zakarpatské oblasti
Photography: Military History Institute Prague, Central Military Archive – Historical Military Archive, Vladimír Remeš collection, exhibition authors' collections, Ostrava City Archive, State Archive of the Security Service of Ukraine, State Archive of the Zakarpattia Oblast

Mapový podklad: Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad Dobruška
Cartographic materials: Military Geography and Hydrometeorology Agency in Dobruška

© Ministerstvo obrany České republiky – VHÚ Praha, 2023

© Ministry of Defence of the Czech Republic – Military History Institute Prague, 2023

MINISTERSTVO
OBRANY
ČESKÉ REPUBLIKY

VOJENSKÝ
HISTORICKÝ
ÚSTAV PRAHA

ústav pro studium
totalitních režimů

PROJEKT
ČECHOSLOVÁCI
V GULAGU